

ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΚΑΙ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΗΣ

ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ

Ελληνική Νομοθεσία

και

Εμπλουτισμός των Τροφίμων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι θρεπτικές ουσίες που προστίθενται συνηθέστερα στα τρόφιμα προαιρετικά ή υποχρεωτικά μετά από αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων κάθε χώρας και σύμφωνα με τους ισχύοντες διεθνείς ή μη κανόνες είναι οι βιταμίνες και τα μέταλλα.

Αν και σήμερα το βιοτικό και οικονομικό επίπεδο στη χώρα μας καθώς και γενικά στις ευρωπαϊκές χώρες έχει «ανέβει» σημαντικά, υπάρχουν κάποιες ομάδες του πληθυσμού που προσλαμβάνουν μικρότερες ποσότητες από αυτές που συνιστούνται σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

Τα τρόφιμα που είναι εμπλουτισμένα με βιταμίνες και μέταλλα μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη επαρκούς πρόσληψης και να μειωθούν έτσι οι κίνδυνοι από τις ανεπάρκειες. Εκτιμάται γενικά ότι στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η μαργαρίνη και οι λιπαρές ύλες για επάλειψη που έχουν εμπλουτιστεί με βιταμίνες Α και D, συμβάλλουν στο 20% της ημερήσιας συνιστώμενης πρόσληψης για τη βιταμίνη Α και στο 30% για τη βιταμίνη D.

Τα εμπλουτισμένα δημητριακά (κορν φλέικς, γενικά δημητριακά για το πρόγευμα) αποτελούν την κύρια πηγή σιδήρου για τους νέους στη δεκαετία του 90, ενώ στη δεκαετία του 50 το κρέας ήταν η κύρια πηγή σιδήρου. Τα δημητριακά συνεισφέρουν κατά 20% στην συνιστώμενη ημερήσια πρόσληψη για τη βιταμίνη D και επίσης κατά 20% για τις βιταμίνες του συμπλέγματος Β στη διατροφή των παιδιών.

Σήμερα δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη νομοθεσία που να αφορά ακριβώς τον εμπλουτισμό των τροφίμων με βιταμίνες και μέταλλα υποχρεωτικό ή προαιρετικό, Υπάρχουν όμως διάφορες διατάξεις διασκορπισμένες μέσα σε κώδικες τόσο σε εθνικό επίπεδο, Κώδικας Τροφίμων και Ποτών, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο οδηγίες 13 του 2000, 15 του 2001, 178 του 2002.

Τελευταία έχει υποβληθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τη δημιουργία ενός συγκεκριμένου κανονισμού που να αφορά την προσθήκη βιταμινών και μετάλλων στα τρόφιμα προαιρετικά.

Εισαγωγή

Ο εμπλουτισμός είναι μια εύηχη λέξη, σύνθετη, εν + πλουτισμός, που σημαίνει πλουτίζω ακόμη περισσότερο, κάνω πλουσιότερο, αυξάνω πιο πολύ κάτι σε χρήσιμα συστατικά.

Στην περίπτωση που μας αφορά εμπλουτίζω τα τρόφιμα σημαίνει ότι προσθέτω στα τρόφιμα θρεπτικά συστατικά, λευκώματα, υδατάνθρακες, λιπίδια, βιταμίνες, μέταλλα, φυτικές ίνες και άλλες ουσίες με σκοπό να γίνουν τα τρόφιμα πλουσιότερα, να ενισχυθούν σε συγκεκριμένα συστατικά, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες κάποιων ομάδων του πληθυσμού.

Τα εμπλουτισμένα τρόφιμα είναι δυνατό να απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού οι οποίες έχουν αυξημένες ανάγκες πρόσληψης θρεπτικών συστατικών λόγω της φυσιολογικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται όπως τα βρέφη, τα παιδιά και ιδιαίτερα τα «ιδιότροπα ως προς το φαγητό», οι έφηβοι, οι εγκυμονούσες, οι χορτοφάγοι, οι γυναίκες και ειδικότερα οι γυναίκες κατά τη διάρκεια της περιόδου πριν και λίγο μετά τη σύλληψη, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα που ακολουθούν δίαιτα για την απώλεια βάρους, τα άτομα που παρουσιάζουν αλλεργία στα τρόφιμα, οι νέοι και γενικά όσοι καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες «γρήγορου φαγητού» ή «πρόχειρου φαγητού», μπορεί όμως και να απευθύνονται σε ομάδες οι οποίες για διάφορους λόγους (κοινωνικο-οικονομικούς, θρησκευτικούς) παρουσιάζουν διατροφικές ανεπάρκειες.

Σύμφωνα με το διεθνή κώδικα διατροφής CODEX ALIMENTARIUS επιτρέπεται ο εμπλουτισμός, η ενίσχυση των τροφίμων με θρεπτικές ουσίες με σκοπό την πρόληψη ή τη διόρθωση μιας αποδεδειγμένης ανεπάρκειας ενός ή περισσότερων θρεπτικών συστατικών στον πληθυσμό ή σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού. Ο ορισμός αυτός υιοθετήθηκε το **1987** έχοντας υπόψη τη διατροφική κατάσταση παγκόσμια εκείνη τη χρονική περίοδο και δίνει έμφαση στην πρόληψη ή τη διόρθωση μιας αποδεδειγμένης ανεπάρκειας βιταμίνης ή ενός μετάλλου.

Με βάση την αρχή αυτή του κώδικα πολλά κράτη προχώρησαν στον εμπλουτισμό διαφόρων τροφίμων, αλεύρων, μαργαρινών, ζυμαρικών,

γαλακτοκομικών, δημητριακών, μέσα από προγράμματα ενίσχυσης των τροφίμων ώστε να αποφευχθούν ανεπάρκειες στην πλειονότητα του πληθυσμού συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της υγείας των πολιτών.

Οι συστάσεις για τον εμπλουτισμό ορισμένων τροφίμων πλατειάς κατανάλωσης λαμβάνουν υπόψη τις εξελισσόμενες επιστημονικές γνώσεις σχετικά με το ρόλο και τα ευεργετικά αποτελέσματα ορισμένων βιταμινών και μετάλλων με βάση τις επιστημονικές αποδείξεις ή ακόμη και βάση των επιστημονικών ενδείξεων, αφού η απόδειξη μπορεί να έρθει μετά από αρκετά χρόνια, όπως συνέβη με το φυλλικό οξύ και τη σχέση του με τις βλάβες στο νευρικό σωλήνα.

Έτσι λοιπόν κρατικοί οργανισμοί σε διάφορες χώρες σε Ασία, Βόρεια και Νότια Αμερική, στην Αφρική, αλλά και κάποιες ευρωπαϊκές χώρες έχουν πάρει αποφάσεις και έχουν εκδώσει εντολές για ενίσχυση των τροφίμων με συγκεκριμένα θρεπτικά συστατικά.

Για παράδειγμα τα δημητριακά εμπλουτίζονται στις ΗΠΑ, στον Καναδά, τη Βολιβία, τη Χιλή, την Κόστα Ρίκα, την Κολομβία, το Εκουαδόρ, τη Γουατεμάλα, την Ονδούρα, τη Νικαράγουα, τον Παναμά, την Παραγουάη, το Περού, τη Βενεζουέλα, τη Νιγηρία, τη Νότια Αφρική, την Αυστραλία, την Ινδονησία, τη Σαουδική Αραβία, την Αγγλία και αλλού με βιταμίνες B1, B2, νιασίνη, φυλλικό οξύ, βιταμίνη D, B6, παντοθενικό οξύ, καθώς και με μέταλλα σίδηρο, ασβέστιο και μαγνήσιο.

Τα γαλακτοκομικά προϊόντα ενισχύονται κυρίως με βιταμίνες A,C και D στις ΗΠΑ, στον Καναδά, τη Βραζιλία, τη Γουατεμάλα, την Ονδούρα, το Μεξικό, τη Βενεζουέλα τη Μαλαισία, τις Φιλιππίνες, την Ταϊλάνδη και αλλού.

Τα λίπη και τα έλαια εμπλουτίζονται με βιταμίνες A, D, B1 σε πολλές χώρες μεταξύ αυτών και στις ΗΠΑ, στον Καναδά, τη Χιλή, την Κολομβία, το Εκουαδόρ, το Ελ Σαλβαδόρ, τη Γουατεμάλα, την Ονδούρα, το Μεξικό, το Περού, το Βέλγιο, τη Δανία, την Πορτογαλία, την Αγγλία, Σουηδία, την Τουρκία, τη Νότια Αφρική, την Αυστραλία, την Ινδία, την Ινδονησία, τη Μαλαισία, τη Νέα Ζηλανδία, το Πακιστάν, τις Φιλιππίνες.

Μερικά κράτη προχωρούν και σε διατάξεις εμπλουτισμού ακόμη και της ζάχαρης με βιταμίνη Α, όπως η Κόστα Ρίκα, το Ελ Σαλβαδόρ, η Γουατεμάλα, η Ονδούρα, η Νικαράγουα, ο Παναμάς και η Ζάμπια.

Βέβαια οι εντολές για διατροφική ενίσχυση δεν είναι ενιαίες σε όλες τις παραπάνω χώρες, διαφέρουν και ως προς τα στοιχεία που εμπλουτίζουν τα τρόφιμα, αλλά και ως προς την ποσότητα που προστίθεται στα κοινά τρόφιμα, όπως φαίνεται από τον πίνακα που ακολουθεί.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ

ΧΩΡΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΕΝΤΟΛΗ	ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΘΗΚΗΣ
ΗΠΑ	εμπλουτισμένο αλεύρι σίτου	21 CFR 137.165	Βιταμίνη Β1 Βιταμίνη Β2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος Ασβέστιο	6.4 mg/kg 4.0 mg/kg 52.9 mg/kg 1.54 mg/kg 44.1 mg/kg 2.11 g/kg
ΗΠΑ	Ψωμί, Κουλουράκια, Τσουρέκια	21 CFR 136.115	Βιταμίνη Β1 Βιταμίνη Β2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος Ασβέστιο	4.0 mg/kg 2.43 mg/kg 33.1 mg/kg 0.95 mg/kg 27.6 mg/kg 1.32 g/kg
ΗΠΑ	εμπλουτισμένα προϊόντα τύπου μακαρονιών ενισχυμένα με πρωτεΐνες	21 CFR 139.117	Βιταμίνη Β1 Βιταμίνη Β2 Νιασίνη Σίδηρος Ασβέστιο	11.0 mg/kg 4.85 mg/kg 75.0 mg/kg 36.4 mg/kg 1.38 g/kg
ΗΠΑ	εμπλουτισμένο ρύζι	21 CFR 137.350	Βιταμίνη Β1 Βιταμίνη Β2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Βιταμίνη D Σίδηρος	4.41 mg/kg - 8.82 mg/kg 2.65 mg/kg - 5.29 mg/kg 35.3 mg/kg - 70.6 mg/kg 1.54 mg/kg - 2.2 mg/kg 550 - 2200 IU/Kg 28.7 mg/kg - 57.3 mg/kg

			Ασβέστιο	1.10 g/kg - 2.20 g/kg
ΚΑΝΑΔΑΣ	Ενισχυμένο ψωμί	Food and drugs Act and Regulations B.13.022	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Βιταμίνη B6 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Παντοθενικό οξύ Σίδηρος Μαγνήσιο Ασβέστιο	4.0 mg/kg 2.4 mg/kg 1.4 mg/kg 33. mg/kg 1.0 mg/kg 6.0 mg/kg 27.6 mg/kg 0.9 g/kg 0.66 g/kg
ΒΟΛΙΒΙΑ	Αλεύρι σίτου	decreto Supremo No 24420 (26.11.1996)	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος	4.45 mg/kg 2.65 mg/kg 35.6 mg/kg 1.5 mg/kg 60.0 mg/kg
ΧΙΛΗ	Αλεύρι σίτου	Reglamento Sanitario de los Alimentos Art. 350 (13.05.97)	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος	6.3 mg/kg 1.3 mg/kg 13.0 mg/kg 2.0 mg/kg προτείνεται 30.0 mg/kg
Κολομβία	Αλεύρι σίτου	Legislation passed in 1996	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος	6.0 mg/kg 4.0 mg/kg 55.0 mg/kg 1.54 mg/kg 44.0 mg/kg
Εκουαδόρ	Αλεύρι σίτου	Legislation passed in 1996	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος	4.0 mg/kg 7.0 mg/kg 40.0 mg/kg 0.6 mg/kg 55.0 mg/kg
Γουατεμάλα	Πάστα (μακαρόνια)	Coguanor NGO 34 176 (06.86)	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2 Νιασίνη Σίδηρος	8.80 - 11.0 mg/kg 3.70 - 4.8 mg/kg 59.5 - 74.9 mg/kg 26.8 - 36.8 mg/kg
Νικαράγουα	Αλεύρι σίτου	Legislation	Βιταμίνη B1 Βιταμίνη B2	6.0 mg/kg 4.0 mg/kg

		passed in 1996	Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος	55.0 mg/kg 1.3 mg/kg 60.0 mg/kg
Αγγλία	Αλεύρι	Flour and Bread Regulations 1984	Βιταμίνη B1 Νιασίνη Φυλλικό οξύ Σίδηρος Ασβέστιο	≥ 2.4 mg/kg ≥ 16.0 mg/kg ?? ≥ 16.5 mg/kg ≥ 2.35 – 2.39 g/kg
Νότια Αφρική	Ενισχυμένο καλαμπόκι γεύμα	Act 54, 1979	Βιταμίνη B2 Νιασίνη	2.5 mg/kg 25.0 mg/kg
Αυστραλία	Αλεύρι και μίγματα αυτού για την Παρασκευή ψωμιού	Australian Food Standart Code Part B (B1)	Βιταμίνη B1	≥ 6.4 mg/kg

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΗΠΑ	Ενισχυμένο άπαχο γάλα σκόνη	21 CFR 131.127	Βιταμίνη A Βιταμίνη D	2115 IU/L 425 IU/L
ΗΠΑ	Γάλα εβαπορέ	21 CFR 131.130	Βιταμίνη A Βιταμίνη D	4225 IU/L 845 IU/L
ΚΑΝΑΔΑΣ	Γάλα εβαπορέ	Food and drugs Act and Regulations B.08.010	Βιταμίνη D Βιταμίνη C	300 - 400 IU/L 60 – 75 mg/kg
ΜΕΞΙΚΟ	Παστεριωμένο με χαμηλά λιπαρά γάλα	Reglamento de la Ley General de Salud, Art 262 (18.01.88)	Βιταμίνη A Βιταμίνη D	4000 IU/L 400 IU/L
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	Πλήρες γάλα	Administrative order No 132 ς 1970	Βιταμίνη A Βιταμίνη D	≥ 4866 IU/ kg ≥ 973 IU/ kg

ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΕΛΑΙΑ

ΗΠΑ	Μαργαρίνη	21 CFR 131.130	Βιταμίνη A	33000 IU/ kg
-----	-----------	----------------	------------	--------------

ΚΑΝΑΔΑΣ	Μαργαρίνη	Food and drugs Act and Regulations B.09.016	Βιταμίνη Α Βιταμίνη D Βιταμίνη Ε	≥ 33000 IU/ kg ≥ 5300 IU/ kg 0.6 IU/ g linoleic acid
ΧΙΛΗ	Μαργαρίνη	Reglamento Sanitario de los Alimentos Art. 263 (13.05.97)	Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	33000 IU/ kg 3000 IU/ kg
ΒΕΛΓΙΟ	Μαργαρίνη		Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	22500 - 27000 IU/ kg 2500 - 3000 IU/ Kg
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	Μαργαρίνη	NP 897 - 1983	Βιταμίνη Α	18000 IU/ kg
ΤΟΥΡΚΙΑ	Επιτραπέζια Μαργαρίνη		Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	20000 IU/ kg 1000 IU/ kg
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ	Μαργαρίνη		Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	20000 - 40000 IU/ kg 1000 IU/ kg
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	Επιτραπέζια Μαργαρίνη	Australian Food Standart Code Part G (G2)	Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	≥ 28300 IU/ kg ≥ 2200 IU/ kg
ΜΑΛΑΙΣΙΑ	Επιτραπέζια Μαργαρίνη	Food Act 1983 and Food Regulations 1985, Amendment 1990	Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	25000 - 35000 IU/ kg 2500 - 3500 IU/ kg
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	Μαργαρίνη	Administrative order No 243 ς 1975	Βιταμίνη Β1 Βιταμίνη Α Βιταμίνη D	≥ 88.0 mg / kg ≥ 33000 IU/ kg ≥ 3300 IU/ kg

ΖΑΧΑΡΗ

ΟΝΔΟΥΡΑ	Ζάχαρη	Decreto No 385 (07.10.76)	Βιταμίνη Α	50000 IU/ kg
ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ	Ζάχαρη	Decreto No 843 (14.04.94)	Βιταμίνη Α	50000 IU/ kg
ΖΑΜΠΙΑ	Ζάχαρη(ραφινάρισμένη, άσπρη, κίτρινη, καφέ, χρυσή)	Statutory Instrument No 155 (18.12.98)	Βιταμίνη Α	≥ 33300 IU/ kg

ΠΑΝΑΜΑΣ	Ζάχαρη	Decreto No 385 (07.10.76) δεν επιβάλλεται	Βιταμίνη Α	50000 IU/ kg
---------	--------	---	------------	--------------

Ελλάδα

Τρόφιμα τα οποία είναι εμπλουτισμένα σε κάποιο θρεπτικό συστατικό ή πιο συχνά σε περισσότερα θρεπτικά συστατικά, υπάρχουν άφθονα στην ελληνική αγορά. Ανάμεσα σ' αυτά μαργαρίνες, γάλατα για βρέφη και παιδιά, δημητριακά, μπισκότα, καραμέλες, ροφήματα, χυμοί φρούτων και τελευταία γάλατα και γιαούρτια που απευθύνονται και σε παιδιά, αλλά και σε ενήλικες.

Ξεκινώντας αυτή την εργασία προσπάθησα να έρθω σε επικοινωνία με κάποιες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, είτε είναι ελληνικές (όπως η «Γιώτης», η «ΔΕΛΤΑ», Η «ΦΑΓΕ», η «3Ε», η «ΚΑΛΑΣ»), είτε θυγατρικές αλλοδαπών τραστ (όπως η «ΝΟΥΝΟΥ», η «ΝΟΥΤΡΙΤΣΙΑ», η «ΝΕΣΤΛΕ») θέτοντας κυρίως το ερώτημα σε ποιο νόμο στηρίχτηκαν οι εν λόγω εταιρίες και πρόσθεσαν βιταμίνες και μέταλλα στα τρόφιμα.

Οι αντιδράσεις ήταν ποικίλες ως προς την προθυμία κυρίως να δώσουν απαντήσεις πώς και γιατί παράγουν προϊόντα στα οποία έχουν προστεθεί βιταμίνες και μέταλλα. Τελικά από την έρευνα προέκυψαν δύο στοιχεία:

1. ότι οι εταιρίες παίρνουν άδεια από το Ανώτατο Χημικό συμβούλιο εφόσον είναι ελληνικές εταιρίες και
2. οι επιχειρήσεις που είναι θυγατρικές αλλοδαπών ευρωπαϊκών εταιριών, αλλά δραστηριοποιούνται και στην Ελλάδα, μπορούν στηριζόμενες στην κοινοτική οδηγία περί ελεύθερης διακίνησης των αγαθών να πωλούν τρόφιμα για τα οποία έχουν πάρει άδεια παρασκευής σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βασιζόμενες στην αρχή της «αμοιβαίας αναγνώρισης», σύμφωνα με την οποία, εάν ένα προϊόν πωλείται σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να πωληθεί και στα υπόλοιπα κράτη μέλη.

Συμπερασματικά από την έρευνα προκύπτει ότι κάποιοι κρατικοί οργανισμοί εμπλέκονται με τα τρόφιμα, όσο αφορά την έγκριση να διοχετευτεί στην αγορά κάποιο εμπλουτισμένο τρόφιμο κι όσο αφορά το επιτρεπόμενο ποσό του συστατικού με το οποίο εμπλουτίζεται το συγκεκριμένο τρόφιμο.

Ποιοι όμως;

Πριν τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) στις 28.09.1999, 6 υπουργεία και πλέον των 10 υπηρεσιών είχαν εμπλοκή με τις διαδικασίες που αφορούσαν τα τρόφιμα επικαλύπτοντας πολλές φορές το ένα τις αρμοδιότητες του άλλου, δημιουργώντας έτσι ακόμη και προβλήματα.

Ο κώδικας τροφίμων και ποτών ήταν αρμοδιότητας του υπουργείου Οικονομικών, το ίδιο υπουργείο έχει την εποπτεία του Γενικού Χημείου του Κράτους που χορηγεί άδειες παραγωγής τροφίμων, ο αγορανομικός κώδικας ήταν συναρμοδιότητας του υπουργείου Δημοσίας Τάξεως και του υπουργείου Ανάπτυξης, το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – πρώην υπουργείο Γεωργίας - κατέχει τις περισσότερες αρμοδιότητες επειδή είναι το αρμόδιο για την πολιτική των γεωργικών προϊόντων (φυτικής ή ζωικής προέλευσης, ιχθυηρών καθώς και την πρώτη μεταποίηση αυτών), το υπουργείο Υγείας με τις υγειονομικές διατάξεις και με τον ΕΟΦ, το υπουργείο Ανάπτυξης με τις τιμοληψίες κι ελάχιστους χημικούς ελέγχους, το υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ αρμόδιο για την απελευθέρωση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον (μεταλλαγμένα τρόφιμα).

Όπως μας πληροφορεί ο ΕΦΕΤ μέσω της ιστοσελίδας του στο internet, ο φορέας αυτός δημιουργήθηκε για τον εξής σκοπό:

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤ

Ο ΕΦΕΤ συστάθηκε	Οι στόχοι του ΕΦΕΤ είναι :η προστασία του καταναλωτή με τη διασφάλιση της εισαγωγής, παραγωγής και διακίνησης υγιεινών τροφίμων
με το Ν. 2741/ΦΕΚ 199/28.09.1999	η πιστοποίηση της καταλληλότητας, ο έλεγχος της ποιότητας και η ποιοτική αναβάθμιση των τροφίμων

Είναι Ν.Π.Δ.Δ. και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Ανάπτυξης	η προστασία των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή και η μέριμνα για την αποτροπή της παραπλάνησής του σε σχέση με την υγιεινή, τη σύσταση, την επισήμανση και την τιμή των τροφίμων
--	--

Στις 21. 09. 2003 οι υπουργοί Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης συνυπογράφουν κοινή απόφαση εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με την κοινοτική Οδηγία 93/43/ΕΟΚ για την «ασφάλεια και υγιεινή των τροφίμων» (HACCP). Η απόφαση υποχρεώνει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τροφίμων να τηρούν όλους τους κανόνες ορθής υγιεινής πρακτικής που επιβάλλει η κοινοτική νομοθεσία. Επιπλέον ο Ενιαίος Φορέας Τροφίμων αναλαμβάνει σημαντικό εποπτικό ρόλο.

Απευθύνθηκα λοιπόν στον ΕΦΕΤ τον πλέον αρμόδιο φορέα για να μου απαντήσουν με ποιο νόμο ή με ποιους κώδικες, αποφάσεις κ.λ.π. οι βιομηχανίες τροφίμων εμπλουτίζουν τα τρόφιμα με διάφορα θρεπτικά συστατικά. Μέχρι στιγμής λοιπόν οι μόνες νομοθετικές ρυθμίσεις που υπάρχουν αφορούν τις υπουργικές αποφάσεις για συγκεκριμένα τρόφιμα, γάλατα και παρασκευάσματα πρώτης και δεύτερης βρεφικής ηλικίας :

► υπουργική απόφαση Υ3Δ 1510, η οποία δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 9/8/1993, τ. Β'. Σκοπός της παρούσας είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας για τα παρασκευάσματα, που προορίζονται να καλύψουν διατροφικές ανάγκες υγιών βρεφών, στις διατάξεις της οδηγίας 91/321/ΕΟΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 14ης Μαΐου 1991 «σχετικά με τα παρασκευάσματα για βρέφη και τα παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας» και ο καθορισμός κριτηρίων σύνθεσης, επισήμανσης και διαφήμισης των παρασκευασμάτων αυτών.

► υπουργική απόφαση Υ3Ε /3452, η οποία δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 25/11/1997, τ. Β'. Σκοπός της απόφασης είναι η τροποποίηση της Υ3Δ/1510/1993 υπουργικής απόφασης και η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας

96/4/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «σχετικά με τα παρασκευάσματα για βρέφη και τα παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας»

υπουργική απόφαση Υ3Ε /4243, η οποία δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 25/11/1997, τ. Β'. Σκοπός της απόφασης είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 96/5/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «για τις μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και τις παιδικές τροφές για βρέφη και μικρά παιδιά». Η παρούσα απόφαση αφορά τα τρόφιμα για ειδική διατροφή, τα οποία προορίζονται να καταναλωθούν από βρέφη κατά την περίοδο του απογαλακτισμού και από μικρά παιδιά ως συμπλήρωμα του διαιτολογίου τους ή και για τη σταδιακή προσαρμογή τους στην κανονική διατροφή

και τον κώδικα τροφίμων και ποτών όπου αναφέρεται ότι για την έγκριση προσθήκης θρεπτικών συστατικών αρμόδια υπηρεσία είναι το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο.

Πιο συγκεκριμένα στο **άρθρο 3**, σχετικά με τη διάθεση και επεξεργασία τροφίμων, σύμφωνα με την παράγραφο 10 **«επιτρέπεται η προσθήκη βιταμινών σε κοινά τρόφιμα και ποτά ύστερα από έγκριση του ΑΧΣ (Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο). Σε περίπτωση κατά την οποία η ποσότητα εκάστης των προστιθέμενων βιταμινών είναι τόση, ώστε κατά την κανονική ημερήσια κατανάλωση του τροφίμου ξεπερνιέται το 50% της Συνιστώμενης Ημερήσιας πρόσληψης, όχι όμως και αντίστοιχη θεραπευτική δόση, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμοδότηση του ΕΟΦ»**.

Στο **άρθρο 5** σχετικά με τα τρόφιμα χρήζοντα έγκρισης, σύμφωνα με την παράγραφο 1 **«απαιτείται έγκριση από το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο σε κάθε περίπτωση που για την παρασκευή – επεξεργασία – συσκευασία τροφίμων χρησιμοποιούνται κοινά τρόφιμα εμπλουτισμένα σε θρεπτικά συστατικά (βιταμίνες, ιχνοστοιχεία, αμινοξέα, κ.λ.π.)»**

Σχετικά με την επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση των εμπλουτισμένων τροφίμων ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Κώδικα τροφίμων και ποτών.

Το **άρθρο 11** αποτελεί εναρμόνιση της οδηγίας **2000/13** του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων. Η διαθρεπτική επισήμανση είναι προαιρετική. Όταν στην επισήμανση, την παρουσίαση ή τη διαφήμιση, με εξαίρεση τις συλλογικές διαφημιστικές εκστρατείες, περιλαμβάνεται διαθρεπτικός ισχυρισμός, η διαθρεπτική επισήμανση είναι υποχρεωτική. Σχετικά με τη διατροφική επισήμανση ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 11α το οποίο αποτελεί εναρμόνιση της οδηγίας 90/496 του Συμβουλίου σχετικά με τους κανόνες επισήμανσης των τροφίμων όσον αφορά τις τροφικές τους ιδιότητες.

Άρθρον 5

Τρόφιμα χρήζοντα έγκρισης

(Αντικαταστάθηκε το άρθρο 5 με την αποφ. ΑΧΣ 366/97, ΦΕΚ 597/97, τ.Β', ως εξής)

1. Απαιτείται έγκριση από το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο σε κάθε περίπτωση που για την παρασκευή - επεξεργασία - συσκευασία - τροφίμων χρησιμοποιούνται:

- ο Πρόσθετα που ανήκουν σε μια από τις κατηγορίες προσθέτων που ορίζονται στον Κώδικα Τροφίμων αλλά δεν περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένο κατάλογο.
- ο Υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα και ουσίες που δεν περιλαμβάνονται σε θετικό κατάλογο επιτρεπομένων ουσιών του Κώδικα.
- ο Νέες τεχνολογίες και τεχνολογίες μη επιτρεπόμενες από τον Κώδικα.
- ο Νέα συστατικά ή νέα τρόφιμα κατά την έννοια του άρθρου 2 του παρόντα κώδικα και του κανονισμού (Ε.Κ) αρ. 258/97 «σχετικά με τα νέα τρόφιμα και τα νέα συστατικά τροφίμων» L43/1, 14.2.1997, εκτός των τροφίμων και συστατικών που προέρχονται από φυτικές ποικιλίες υποκείμενες στις διατάξεις των οδηγιών 70/457/Ε.Ο.Κ. «περί του κοινού καταλόγου ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών

ο ειδών» και 70/458/Ε.Ο.Κ. «περί εμπορίας σπόρων προς σπορά κηπευτικών» για τα οποία αρμόδιο είναι το Υπουργείο Γεωργίας.

Κοινά τρόφιμα εμπλουτισμένα σε θρεπτικά συστατικά (βιταμίνες, ιχνοστοιχεία, αμινοξέα κ.τ.λ.)

2. Οι ανωτέρω αποφάσεις του Α.Χ.Σ. εκτός των αποφάσεων για «Νέα συστατικά τροφίμων» και «Νέα τρόφιμα» έχουν την έννοια πράξης γενικού περιεχομένου και ισχύουν αυτόματα για ομοειδή προϊόντα.

3. Για τη χορήγηση έγκρισης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο αίτηση, με σχετικό φάκελο, προς την αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Χημείου του Κράτους, στον οποίο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

α. Η ονομασία πώλησης του προϊόντος, το είδος και ο συγκεκριμένος σκοπός χρήσης.

β. Όλες οι επεξεργασίες στις οποίες έχει υποβληθεί το προϊόν ή τα συστατικά του.

γ. Ποιοτική ή ποσοτική σύνθεση.

δ. Τα αναλυτικά στοιχεία του τελικού προϊόντος.

ε. Λεπτομερείς μέθοδοι ελέγχου.

Τα στοιχεία των εδαφίων (δ) και (ε) πρέπει να φέρουν υπογραφή χημικού ή χημικού μηχανικού ή άλλου επιστήμονα που έχει κατοχυρωμένο επαγγελματικό δικαίωμα εκτέλεσης και υπογραφής χημικών ή βιολογικών αναλύσεων.

στ. προδιαγραφές των πρώτων υλών.

ζ. Αντίγραφα μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί για την ασφάλεια του προϊόντος, στοιχεία από τη βιβλιογραφία, ξένες νομοθεσίες, αντίγραφα αδειών χρήσης σε άλλες χώρες, εφόσον υπάρχουν, ή πιστοποιητικό νομιμότητας και κυκλοφορίας του προϊόντος στη χώρα παραγωγής του και για προϊόντα που νομίμως παράγονται σε χώρα μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, πιστοποιητικού νομίμου παραγωγής ή διάθεσης του προϊόντος σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ιδιαίτεροι λόγοι ή χαρακτηριστικά που να δικαιολογούν τη χρήση του, και κάθε άλλο βασικό στοιχείο το οποίο επιτρέπει να διαπιστωθεί ότι το προϊόν ή συστατικό προϊόντων διατροφής είναι ασφαλές,

δεν παρουσιάζει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, δεν έχει ανεπιθύμητες παρενέργειες σχετικές με τη διατροφή, δεν παραπλανά τον καταναλωτή. Η έρευνα της ασφάλειας που αναφέρεται ανωτέρω θα θεωρείται επαρκής μόνο εφόσον έχει διεξαχθεί από διαπιστευμένο οργανισμό ή φορέα σε άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κράτος συμβεβλημένο μέρος στη Συμφωνία περί Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή φορέα τρίτης χώρας με αναγνώριση ισοδύναμη προς την αναφερόμενη.

η. Επισήμανση, φύλλο οδηγιών, ενημερωτικά φυλλάδια και διαφημιστικά κείμενα του προϊόντος στα Ελληνικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

θ. Δείγμα του προϊόντος και αναφορά του τύπου της συσκευασίας.

ι. παράβολο το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Μπορεί αν κριθεί αναγκαίο, να γίνει έλεγχος της επιχείρησης παρασκευής ή συσκευασίας από την αρμόδια Χημική Υπηρεσία του Γ.Χ.Κ. και η σχετική έκθεση να συμπεριληφθεί στο φάκελο του προς έγκριση τροφίμου.

5. Ο φάκελος με τα πλήρη δικαιολογητικά και η σχετική εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης διαβιβάζεται στο Α.Χ.Σ. το οποίο αποφασίζει για την έγκριση ή μη του τροφίμου.

Η διαδικασία έγκρισης οφείλει να ολοκληρωθεί σε διάστημα πέντε μηνών από την κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Για τα προϊόντα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, που παράγονται και κυκλοφορούν νόμιμα σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο Κράτος συμβεβλημένο μέρος στη Συμφωνία περί Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, η διαδικασία έγκρισης οφείλει να ολοκληρωθεί σε διάστημα τριών (3) μηνών.

Οι ανωτέρω προθεσμίες μπορούν να παραταθούν μια φορά κατά τρεις (3) μήνες.

Ο αιτών ενημερώνεται γραπτά για την παράταση.

Για τα νέα τρόφιμα και νέα συστατικά τροφίμων ισχύουν τα χρονικά διαστήματα και οι διαδικασίες που προβλέπονται στον Κανονισμό (Ε.Κ. αρ. 258/97).

Η έγκριση ή η απόρριψη δεόντως αιτιολογημένη, ανακοινώνεται εντός μηνός στον αιτούντα.

Σε περιπτώσεις απόρριψης, ο αιτών μπορεί να επαναφέρει με αίτησή του το θέμα προς επαναξιολόγηση στο Α.Χ.Σ., εφόσον προσκομίσει νέα δεδομένα που να τεκμηριώνουν την ανάγκη επαναξιολόγησης, ή να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικράτειας για την ακύρωση της απόφασης του Α.Χ.Σ.

6. Η έγκριση έχει απεριόριστη διάρκεια εκτός από τις περιπτώσεις των προσθέτων τροφίμων και υλικών και αντικειμένων που έρχονται σε επαφή με τα τρόφιμα, για τα οποία ισχύουν οι προθεσμίες και γενικά προϋποθέσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 29 και της παραγράφου 5 του άρθρου 221 αντιστοίχως, του παρόντα Κώδικα.

7. Οι αποφάσεις του Α.Χ.Σ. παύουν να ισχύουν αυτομάτως, ή οι ενδιαφερόμενοι υποχρεώνονται σε προσαρμογή της σύνθεσης και επισήμανσης των τροφίμων όταν συντρέχουν λόγοι όπως :

- Αναθεώρηση του Κώδικα Τροφίμων.
- Αναθεώρηση ορισμένων μόνο σημείων της νομοθεσίας για λόγους εναρμόνισης προς τις οδηγίες των Ε.Κ. (ευρωπαϊκών κανονισμών).
- Αναθεώρηση σημείων της νομοθεσίας που υπαγορεύεται από λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας.
- Όταν νεώτερα επιστημονικά και τεχνολογικά δεδομένα ή νεώτερη θεώρηση αυτών που υπάρχουν, υπαγορεύουν την έκδοση σχετικής απόφασης.

Άρθρον 10

Δήλωσης και Διαφήμισης των Τροφίμων

1. Αι εις το παρόν άρθρον περιλαμβανόμεναι διατάξεις αφορούν εις την καθ' οιονδήποτε τρόπον, δήλωσιν ή διαφήμισιν τροφίμου τινός, συμπεριλαμβανομένων των επί των μέσων συσκευασίας αναγραφών ως και οιασδήποτε δια του τύπου, του ραδιοφώνου, της τηλεοράσεως, του κινηματογράφου κ.λ.π. γραπτής ή προφορικής δηλώσεως.

2. Απαγορεύεται ως αποσκοπούσα εις την παραπλάνησιν του καταναλωτικού κοινού και διώκεται ως τοιαύτη, η καθ' οιονδήποτε τρόπον δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου τινός δι' ης αμέσως ή εμμέσως υπονοείται ότι το

εν λόγω τρόφιμον έχει ιδιότητας μη πραγματικώς ενυπαρχούσας εις τούτο κατά την χρησιμοποίησίν του ή ότι τούτον είναι κατάλληλον προς πρόληψιν ή θεραπείαν του αλκοολισμού, τριχοπτώσεως, σκωληκοειδίτιδος, αρτηριοσκληρώσεως, κυστεοπαθείας, καρκίνου, σπασμών, καταπτώσεως, διαβήτου, ασθενείας του προστάτου, ανωμαλιών της εμμήνου ροής, δυσεντερίας, επιληψίας, γαγγραινης, γλαυκώματος, αρθρίτιδος, καρδιοπαθείας, κήλης, υπερτάσεως, υποτάσεως, γρίπης, νευροπαθείας, λευχαιμίας, ηπατοπαθείας, ναυτίας και λοιπών διαταραχών της εγκυμοσύνης, παχυσαρκίας, πλευρίτιδος, πνευμονίας πολυομελίτιδος, ρευματικού πυρετού, ρευματοειδούς αρθρίτιδος, ψωριάσεως, σηψαιμίας, σεξουαλικής ανικανότητος, τετάνου, ασθενείας του θυρεοειδούς, φυματιώσεως, οιδημάτων και όγκων, έλκους του πεπτικού συστήματος, εν γένει, κολίτιδος και αφροδισίων νοσημάτων ως και συναφών ασθενειών ή διαταραχών.

3. Απαγορεύεται ως αποσκοπούσα εις την παραπλάνησιν του καταναλωτικού κοινού και διώκεται ως τοιαύτη, η καθ' οιονδήποτε τρόπον, δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου τινός, δι' ης αμέσως ή εμμέσως υπονοείται ότι, το υπό τινός, συγκεκριμένως, παρασκευαστού προσφερόμενον εις την κατανάλωσιν τρόφιμον είναι ιδιαιτέρως πλούσιον (ή κατά περίπτωσιν πτωχόν) ως προς εν ή πλείονα εκ των θρεπτικών βασικών συστατικών αυτού ή περιέχει ταύτα εις μεγαλυτέρας ή κατά περίπτωσιν μικροτέρας της συνήθους αναλογίας, έστω και αν τούτο είναι αληθές, εφ' όσον τα εν λόγω συστατικά περιέχονται εις ποσοστόν ευρισκόμενων εντός των υπό του παρόντος Κώδικος καθοριζομένων ορίων, διά το αντίστοιχον είδος τροφίμου.

Ως τοιαύτη παραπλανητική δήλωσις θεωρείται και οιαδήποτε επί της συσκευασίας αναγραφή της εις τι συστατικόν περιεκτικότητος τροφίμου τινός, εις σημείον εμφανές και απομεμακρυσμένου του σημείου, ένθα παρέχεται η σύνθεσις του τροφίμου.

4. Εις τας διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εμπίπτει και η περίπτωσης, καθ' ην η ως προς εν ή πλείονα θρεπτικά συστατικά περιεκτικότης τροφίμου τινός κείται εκτός των υπό του Κώδικος καθοριζομένων ορίων διά το τρόφιμον τούτο, ως αποτέλεσμα επιτραπείσης προσθήκης εις αυτό συστατικού τινός δι' άλλον σκοπόν (π.χ. προς βελτίωσιν της υφής ή των οργανοληπτικών και μακροσκοπικών χαρακτήρων του τροφίμου), εξαιρέσει της περιπτώσεως, καθ' ην

η τοιαύτη αύξησης ή ελάττωσις της περιεκτικότητας αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 20% της κανονικής εν τω τροφίμω περιεκτικότητας του συστατικού τούτου.

5. Των διατάξεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου εξαιρούνται οι περιπτώσεις, καθ' ας τοιούτος χαρακτηρισμός έχει επικρατήσει ή προβλέπεται υπό του παρόντος Κώδικος προς διάκρισιν του προϊόντος (λ.χ. « Βούτυρον αλατισμένον », « Γάλα αποβουτυρωμένον » κ.λ.π.).

6. Απαγορεύεται η χρήσις της λέξεως πρωτεΐνη ως μέρους της επωνυμίας οιαδήποτε τροφίμου.

Οιαδήποτε δήλωσις ή διαφήμισις αναφερόμενη εις τη θρεπτικήν αξίαν της πρωτεΐνης (ειδικώς) τροφίμου τινός επιτρέπεται αποκλειστικώς και μόνον εφ' όσον πληρούνται οι εν παραγράφοις 7 και 8 κατωτέρω όροι.

7. Δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου τινός ως «εξαιρετικής πηγής πρωτεϊνών» ή ως «ενέχοντος πρωτεΐνην εξαιρετικής ποιότητας» επιτρέπεται μόνο εφ' όσον κατά την κρίσιν του Α.Χ.Σ. και του Α.Υ.Σ., η κανονικώς ημερησίως καταναλισκόμενη ποσότης του εν λόγω τροφίμου δύναται να παράσχη το ημερησίως απαραίτητον ποσόν λευκώματος εις άτομον κανονικού βάρους.

8. Δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου τινός ως «καλής πηγής πρωτεΐνης» ή ως «ενέχοντος πρωτεΐνην καλής ποιότητας» επιτρέπεται μόνο εφ' όσον, κατά την κρίσιν του Α.Χ.Σ. και Α.Υ.Σ. η κανονικώς ημερησίως καταναλισκόμενη ποσότης του εν λόγω τροφίμου δύναται να παράσχη το ήμισυ, τουλάχιστον, του απαιτήτου ημερησίως ποσού λευκώματος εις άτομον κανονικού βάρους.

9. Πάσα δήλωσις ή διαφήμισις προϊόντος τινός ως τροφίμου διαίτης ή υπονοούσα τούτο, δέον όπως επεξηγή σαφώς τον τύπον της διαίτης, δι' ην συνιστάται το εν λόγω τρόφιμον εφ' όσον δε δεν εμπίπτει εις τας εν τω παρόντι άρθρω ρητώς διαλαμβανομένας περιπτώσεις, η τοιαύτη δήλωσις δέον όπως εγκριθή από του Α.Χ.Σ. και του Α.Υ.Σ., άλλως θεωρείται ως πράξις παραπλανητική του καταναλωτικού κοινού και διώκεται ως τοιαύτη.

10. Ειδικαί διαιτητικαί τροφαί ενδεικνυόμεναι προς εφαρμογήν ηλαττωμένης προς υδατάνθρακας διαίτης, επιτρέπεται να δηλούνται ή να διαφημίζονται ως τοιαύται, μόνον εφ' όσον η εις σάκχαρον και άμυλον περιεκτικότης αυτών ανέρχεται εις 50% κατ' ανώτατον όριον της κανονικής εις

το αντίστοιχον τρόφιμον περιεκτικότητας αυτών, εξαιρέσει των προϊόντων σακχαροπλαστικής, ένθα το ανώτατον τούτον όριον ορίζεται εις 70% άλλως τοιαύτη δήλωσις ή διαφήμισις θεωρείται ως παραπλανητική του καταναλωτικού κοινού και διώκεται ως τοιαύτη.

11. Επιτρέπεται η δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου τινός ως «απηλλαγμένου σακχάρων ή υδατανθράκων» ή ως «πτωχού εις υδατάνθρακας» ή δι' οιοδήποτε χαρακτηρισμού υπονοούντος ταύτα, αποκλειστικώς και μόνον εφ' όσον περιέχει αφομοιωσίμους υδατάνθρακες μέχρι ποσοστού 0,25% κατ' ανώτατον όριον. (Η παράγραφος 12 αντικαταστάθηκε με την αποφ. ΑΧΣ 782/94, ΦΕΚ 620/95, τ.Β' σε εναρμόνιση με την οδηγία 94/35/Ε.Κ., ως εξής:)

12. Επιτρέπεται η δήλωση ή διαφήμιση τροφίμου «με μειωμένες θερμίδες» μόνον εφόσον οι περιεχόμενες θερμίδες είναι ελαττωμένες κατά 30% τουλάχιστον σε σύγκριση με το αρχικό (original) τρόφιμο ή με παρεμφερές προϊόν.

Στις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι δυνατόν να υπαχθούν κατηγορίες προϊόντων, για τα οποία χαρακτηρισμοί όπως «light», «ελαφρύ», «line», «slim» και άλλοι παρεμφερείς συνοδεύουν ή αποτελούν μέρος της ονομασίας τους, καθώς και περιπτώσεις που οι χαρακτηρισμοί αυτοί είναι το εμπορικό σήμα ή μέρος του εμπορικού σήματος μιας ομάδας προϊόντων.

(Σχετική είναι και η απόφ. ΑΧΣ 796/94, που αναφέρεται στο τέλος του άρθρου 6)

13. Επιτρέπεται η δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου ως «πτωχού εις θερμίδας» ή δι' οιοδήποτε χαρακτηρισμού υπονοούντος τούτο, αποκλειστικώς και μόνον εφ' όσον μια κανονική εφ' άπαξ πρόσληψις του τροφίμου τούτου παρέχει εις τον οργανισμόν 15 θερμίδας κατ' ανώτατον όριον, κανονική δε ημερησία κατανάλωσις του εν λόγω τροφίμου παρέχει εις τον οργανισμόν 30 θερμίδας κατ' ανώτατον όριον.

14. Ειδικά διαιτητικά τρόφιμα, κατάλληλα προς εφαρμογήν ηλαττωμένης εις άλατα νατρίου διαίτης επιτρέπεται να δηλούνται ως τοιαύτα, μόνον εφ' όσον ο αριθμός των εις τινά ποσότητα εξ αυτού περιεχομένων χιλιοστογράμμων νατρίου δεν υπερβαίνει το εν έκτο του αριθμού των εις την ιδίαν ποσότητα του εν λόγω τροφίμου περιεχομένων πραγματικών θερμίδων.

15. Επιτρέπεται η δήλωσις ή διαφήμισις τροφίμου ως «πτωχού εις άλατα νατρίου» ή δι' οιοδήποτε χαρακτηρισμού υπονοούντος τούτο, εφ' όσον μια

κανονική, εφ' άπαξ πρόσληψις του τροφίμου τούτου παρέχει εις τον οργανισμόν 10 χιλιοστόγραμμα νατρίου κατ' ανώτατον όριον κανονική δε ημερησία κατανάλωσις του τροφίμου τούτου παρέχει εις τον οργανισμόν 20 χιλιοστόγραμμα νατρίου κατ' ανώτατον όριον.

16. Απαγορεύεται η διάθεσις εις την κατανάλωσιν τροφίμου ωρισμένης περιοχής υπό το όνομα ετέρας τοιαύτης, πλην της περιπτώσεως, καθ' ην όνομα περιοχής τινός επεκράτησεν εθιμοτυπικώς ως ειδικός τύπος διά την διάθεσιν του εις την κατανάλωσιν (π.χ. χαλβάς Φαρσάλων, Τυρός Αγράφων)

17. Επιτρέπεται η διάθεσις εις την κατανάλωσιν προϊόντος ανωτέρας ποιότητος ως κατωτέρας τοιαύτης, εφ' όσον διά της τοιαύτης διαθέσεως δεν επιδιώκεται αποτέλεσμα αντικείμενον εις τους όρους του παρόντος Κώδικος και, εν γένει, εις τας διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας.

(Τροποποιήθηκε η παράγραφος 18 με την αποφ. ΑΧΣ 843/91, ΦΕΚ 80/92 τ. Β')

18. Σε όλες τις περιπτώσεις που στη συσκευασία του τροφίμου αναγράφεται δήλωση σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στις παραγράφους 9 – 15 του άρθρου αυτού, πρέπει σε εμφανές σημείο της συσκευασίας του να αναγράφονται και οι ενδείξεις που καθορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 11α.

Ενδεικτικά παραθέτω αποφάσεις του ΑΧΣ, που αφορούν την έγκριση προσθήκης βιταμινών σε ορισμένες κατηγορίες τροφίμων:

Δημητριακά Προγεύματος:

Εγκρίνουμε την προσθήκη σε δημητριακά προγεύματος βιταμινών (νιασίνη, Β2, Β6, Β12, Β1, φυλλικό, παντοθενικό, C, E, βιοτίνη, D, Α), Fe και Ca και σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό το οποίο δε θα υπερβαίνει, στο έτοιμο για κατανάλωση προϊόν, τη συνιστώμενη ημερήσια παροχή (ΣΗΠ) για τις βιταμίνες, το σίδηρο και το ασβέστιο.

Στη συσκευασία πρέπει να αναγράφονται και ελληνικά όλες οι ενδείξεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση των τροφίμων, και δεν πρέπει να αναγράφονται ενδείξεις που καταστρατηγούν τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του κώδικα τροφίμων. (Αποφ. ΑΧΣ 638/97 – ΦΕΚ 247/98, τ. Β ')

Επιδόρπια

Εγκρίνουμε την προσθήκη σε επιδόρπια του άρθρου 84 του κώδικα τροφίμων, βιταμινών (Α, D, C, E, Β1, Β2, Β6, Β12, παντοθενικό, νιασίνη, φολλικό, βιοτίνη) και σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό το οποίο δε θα υπερβαίνει στο έτοιμο για κατανάλωση προϊόν, τη συνιστώμενη ημερήσια παροχή (ΣΗΠ) για τις βιταμίνες. Στη συσκευασία πρέπει να αναγράφονται και ελληνικά όλες οι ενδείξεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση των τροφίμων.

Η δήλωση και η διαφήμιση των προϊόντων αυτών, συμπεριλαμβανομένων και των αναγραφών στα μέσα συσκευασίας καθώς και οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική δήλωση δεν πρέπει να αναγράφονται ενδείξεις που καταστρατηγούν τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του κώδικα τροφίμων. (Αποφ. ΑΧΣ 27/98, ΦΕΚ 291/98 τ. Β ')

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ, ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ, ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ, ΜΠΙΣΚΟΤΟΠΟΙΙΑΣ

Εγκρίνουμε την προσθήκη βιταμινών (Α, Β1, Β2, νιασίνη, φολικό, Β6, Β12, C, D, E, παντοθενικό, βιοτίνη) και ιχνοστοιχείων (Fe, Ca) σε διάφορα προϊόντα δημητριακών (άρθρο 103 του κώδικα τροφίμων), προϊόντα ευγενούς αρτοποιίας – ζαχαροπλαστικής (άρθρο 141 του Κώδικα Τροφίμων), προϊόντα μπισκοτοποιίας (άρθρο 142 του Κ.Τ.), καθώς και σε προπαρασκευασμένα μίγματα που χρησιμοποιούνται για την Παρασκευή των ανωτέρω προϊόντων και

σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό, το οποίο δε θα υπερβαίνει στο έτοιμο για κατανάλωση προϊόν, τη συνιστώμενη ημερήσια παροχή (Σ.Η.Π.)

Οι βιταμίνες, ο σίδηρος και το ασβέστιο μπορεί να προστεθούν απευθείας στο μίγμα για την Παρασκευή των προϊόντων αυτών ή να προέρχονται από χρήση εμπλουτισμένου αλεύρου.

Επιτρέπεται η κυκλοφορία αλεύρων (άρθρο 104 παρ. 10 του Κ.Τ.) και λοιπών αλεύρων δημητριακών (άρθρο 109 Κ.Τ.) τα οποία μπορεί να περιέχουν βιταμίνες σίδηρο και ασβέστιο σε μέγιστο ποσοστό, το οποίο δε θα υπερβαίνει στο τελικό έτοιμο προς κατανάλωση προϊόν τη συνιστώμενη ημερήσια παροχή (Σ.Η.Π.).

Στη συσκευασία πρέπει να αναγράφονται και ελληνικά όλες οι ενδείξεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση των τροφίμων.

Η δήλωση και η διαφήμιση των προϊόντων συμπεριλαμβανομένων των αναγραφών στα μέσα συσκευασίας καθώς και οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική δήλωση, δεν πρέπει να καταστρατηγούν τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Κώδικα Τροφίμων.(Αποφ. ΑΧΣ 43/98, ΦΕΚ 420/98, τ. Β')

ΚΑΡΑΜΕΛΛΕΣ

Εγκρίνουμε την προσθήκη σε καραμέλλες βιταμινών (C, Νιασίνη, E, παντοθενικό οξύ, B6, B2, B1, , βιοτίνη, B12) και σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό το οποίο δε θα υπερβαίνει την καθορισμένη για κάθε βιταμίνη συνιστώμενη ημερήσια παροχή (ΣΗΠ).

Στη συσκευασία πρέπει να αναγράφονται όλες οι ενδείξεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση των τροφίμων και δεν πρέπει να αναγράφονται ενδείξεις που καταστρατηγούν τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του κώδικα τροφίμων. (Αποφ. ΑΧΣ 632/97, ΦΕΚ 100/98 τ. Β')

ΡΟΦΗΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΠΡΩΤΕΪΝΕΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Εγκρίνουμε την προσθήκη βιταμινών (Α, D, E, C, B1, B2, νιασίνη, B6, φυλλικό οξύ, B12, βιοτίνη, παντοθενικό οξύ) και ιχνοστοιχείων (ασβέστιο, φώσφορος, σίδηρος, μαγνήσιο, ψευδάργυρος, ιώδιο) σε ροφήματα σκόνη ή υγρά με βάση πρωτεΐνες γάλακτος και σε μίγμα με άλλες βρώσιμες ύλες (Κ.Τ.Π.) άρθρο 148 και σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό το οποίο δε θα υπερβαίνει στο έτοιμο για κατανάλωση προϊόν, τη Συνιστώμενη Ημερήσια Παροχή (ΣΗΠ) για κάθε μια από τις ανωτέρω βιταμίνες και ιχνοστοιχεία.

Οι βιταμίνες και τα ιχνοστοιχεία μπορεί να προστίθενται σαν μίγμα απ' ευθείας στα εν λόγω ροφήματα ή να προέρχονται από τη χρήση οποιουδήποτε εμπλουτισμένου με αυτά συστατικά τους. Επί της συσκευασίας πρέπει να αναγράφονται και ελληνικά όλες οι ενδείξεις που προέρχονται από τις σχετικές διατάξεις με την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση.

Η δήλωση και η διαφήμιση των προϊόντων συμπεριλαμβανομένων των αναγραφών στα μέσα συσκευασίας, καθώς και οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική δήλωση δεν πρέπει να καταστρατηγούν τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Κ.Τ.Π. (Αποφ. ΑΧΣ 531/98, ΦΕΚ 76/99 τ. Β')

ΓΑΛΑΤΑ

Εγκρίνουμε την προσθήκη βιταμινών (Α, D, E, C, B1, B2, νιασίνη, B6, φυλλικό οξύ, B12, βιοτίνη, παντοθενικό οξύ) και ιχνοστοιχείων (ασβέστιο, φώσφορος, σίδηρος, μαγνήσιο, ψευδάργυρος, ιώδιο) σε γάλα πλήρες, μερικά αποβουτυρωμένο, ημιαποβουτυρωμένο ή αποβουτυρωμένο και παστεριωμένο υψηλής παστερίωσης UHT ή αποστειρωμένο και σε μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό το οποίο δε θα υπερβαίνει στο έτοιμο για κατανάλωση προϊόν, τη Συνιστώμενη Ημερήσια Παροχή (ΣΗΠ) για κάθε μια από τις ανωτέρω βιταμίνες και ιχνοστοιχεία.

Επί της συσκευασίας πρέπει να αναγράφονται και ελληνικά όλες οι ενδείξεις που προέρχονται από τις σχετικές διατάξεις με την επισήμανση και τη διαθρεπτική επισήμανση.

Η δήλωση και η διαφήμιση των προϊόντων συμπεριλαμβανομένων των αναγραφών στα μέσα συσκευασίας, καθώς και οιαδήποτε γραπτή ή προφορική δήλωση δεν πρέπει να καταστρατηγεί τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Κώδικα Τροφίμων. (Αποφ. ΑΧΣ 98/99, ΦΕΚ 1495/99 τ. Β').

(Έγινε πιστή αντιγραφή των στοιχείων που μου διέθεσε ο ΕΦΕΤ)

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία που παρέθεσα πιο πάνω, οι κανόνες και οι οδηγίες που ισχύουν στην Ελλάδα για τα τρόφιμα όπως και για πολλά άλλα προϊόντα, διαδικασίες παραγωγής, διακίνησης κ.λ.π, εναρμονίζονται με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτό άλλωστε απορρέει από τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για όλα τα κράτη μέλη, δηλαδή θα πρέπει να εφαρμόζουν τις ντιρεκτίβες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, έτσι ώστε να καταργηθούν οι διαφορές στις νομοθεσίες των μελών για να μην παρεμποδίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων.

Επομένως η έρευνα έπρεπε να συνεχιστεί πια στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Ευρωπαϊκή

Ένωση

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

Το 1997 στις 30 Απριλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει την πράσινη βίβλο για τις γενικές αρχές της νομοθεσίας περί τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία ανταποκρίνεται, αφενός, στα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για απλούστευση ορισμένων πτυχών της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί τροφίμων, οι κανόνες της οποίας,

πολυάριθμοι και περίπλοκοι, είναι διεσπαρμένοι σε διάφορες νομοθετικές πράξεις, και, αφετέρου, στα ερωτηματικά που προκάλεσε η κρίση της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών σχετικά με την ικανότητα της νομοθεσίας αυτής να επιτύχει πραγματικά τους στόχους της. (Δελτίο 1 / 2 – 1997)

Η πράσινη βίβλος θέτει τέσσερις (4) σημαντικούς στόχους όσον αφορά τη νομοθεσία για τα τρόφιμα:

- να εξεταστεί ο βαθμός στον οποίο η νομοθεσία αυτή ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των καταναλωτών, των παραγωγών, των παρασκευαστών και των εμπόρων
- να εξεταστεί κατά πόσο οι διατάξεις των συστημάτων επίσημου ελέγχου και επιθεώρησης εξασφαλίζουν τη διάθεση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων
- να ξεκινήσει μια δημόσια συζήτηση για τη νομοθεσία τροφίμων
- να μπορέσει η Επιτροπή να προτείνει κατάλληλα μέτρα για τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινοτικής νομοθεσίας των τροφίμων, όπου απαιτείται.

Η Επιτροπή

- ✚ τονίζει την ανάγκη υιοθέτησης μιας κανονιστικής προσέγγισης που να καλύπτει το σύνολο της τροφικής αλυσίδας,
- ✚ υπενθυμίζει τους βασικούς στόχους της κοινοτικής νομοθεσίας τροφίμων,
- ✚ θέτει ερωτήματα θεσμικής προσέγγισης (οριζόντια → γενικοί κανόνες που ισχύουν για το σύνολο των τροφίμων ή κάθετα → ειδικοί κανόνες για ένα συγκεκριμένο τομέα)
- ✚ προβαίνει στην ανασκόπηση της υφιστάμενης νομοθεσίας τροφίμων παρουσιάζοντας τα κυριότερα χαρακτηριστικά
- ✚ διαθέτει διάφορα μέσα ώστε να διασφαλίζεται ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας και του καταναλωτή (αντικειμενικές και ανεξάρτητες επιστημονικές γνωμοδοτήσεις, ρήτρες διασφάλισης από σοβαρούς κι άμεσους κινδύνους για τη δημόσια υγεία, διάφορες στρατηγικές για την καταπολέμηση των ζωνοδόσων κ.λ.π)
- ✚ παρουσιάζει προτάσεις για τη βελτίωση της προστασίας του καταναλωτή και ζητά την εξασφάλιση ότι τα εισαγόμενα τρόφιμα ανταποκρίνονται σε πρότυπα εξ ίσου αυστηρά με εκείνα που έχουν καθοριστεί για την κοινοτική παραγωγή.

Η κοινοτική νομοθεσία τροφίμων πρέπει να ανταποκρίνεται στις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας, ιδίως εκείνες που απορρέουν από τις συμφωνίες με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ). Πέραν τούτου η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να παρακολουθεί την εξέλιξη των προτύπων, οδηγιών, συστάσεων και κωδίκων καλής πρακτικής που εκδίδονται από τον **Codex Alimentarius**. Η προστασία του καταναλωτή πρέπει να διασφαλίζεται σε όλες τις περιπτώσεις.

ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟΣ

συνέχεια αυτών των προτάσεων και των συζητήσεων πάνω στα ζητήματα της νομοθεσίας των τροφίμων, καθώς και μια σειρά κρίσεων σχετικά με τη διατροφή του ανθρώπου, σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια – διοξίνες οδήγησαν στην έκδοση της λευκής βίβλου στις 12 Ιανουαρίου 2000.

Στόχος είναι να περιγραφούν ένα σύνολο ενεργειών οι οποίες είναι αναγκαίες για τη συμπλήρωση και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας της ευρωπαϊκής ένωσης στον τομέα των τροφίμων, με σκοπό η νομοθεσία αυτή να καταστεί περισσότερο συνεκτική, κατανοητή και ευλύγιστη, ώστε να επιτευχθεί καλύτερη εφαρμογή της και διαφάνεια για τους καταναλωτές. Να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα από την αγροτική εκμετάλλευση ως τον καταναλωτή.

Το λευκό βιβλίο για την ασφάλεια των τροφίμων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο σε αυτή τη στρατηγική. Τα μέτρα που επιτρέπουν να οργανωθεί η ασφάλεια των τροφίμων πιο συντονισμένα και πιο ολοκληρωμένα περιλαμβάνουν:

- την ίδρυση μιας ανεξάρτητης ευρωπαϊκής υπηρεσίας τροφίμων η οποία είναι αρμόδια για την εκπόνηση ανεξάρτητων επιστημονικών γνωμοδοτήσεων επί όλων των πτυχών που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων, τη διαχείριση συστημάτων ταχείας προειδοποίησης και την ενημέρωση για τους κινδύνους

- βελτιωμένο νομικό πλαίσιο για την κάλυψη όλων των πτυχών που σχετίζονται με τα τρόφιμα «από το αγρόκτημα στο τραπέζι»
- πιο εναρμονισμένα συστήματα ελέγχου σε εθνικό επίπεδο
- διάλογο με τους καταναλωτές και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η ευρωπαϊκή επιτροπή στο λευκό βιβλίο διατυπώνει τις γενικές αρχές επί των οποίων πρέπει να στηρίζεται η ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων:

- ☞ πλήρης ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία αφορά ολόκληρη την τροφική αλυσίδα
- ☞ σαφής καθορισμός των ρόλων όλων των ομάδων που μετέχουν στην τροφική αλυσίδα: παραγωγοί ζωοτροφών, γεωργοί και επιχειρήσεις του τομέα των τροφίμων, τα κράτη μέλη, η ευρωπαϊκή επιτροπή, οι καταναλωτές
- ☞ η ανίχνευση των τροφίμων και των ζωοτροφών καθώς και των συστατικών τους
- ☞ η συνοχή, η αποτελεσματικότητα κι ο δυναμισμός της πολιτικής των τροφίμων
- ☞ η ανάλυση των κινδύνων, η οποία περιλαμβάνει την αξιολόγηση, τη διαχείριση των κινδύνων και την ενημέρωση σχετικά μ' αυτούς
- ☞ η ανεξαρτησία, η αρτιότητα και η διαφάνεια των επιστημονικών συμβουλών
- ☞ η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης στη διαχείριση των κινδύνων

Το προτεινόμενο νέο νομοθετικό πλαίσιο αφορά τις διάφορες πτυχές της τροφικής αλυσίδας:

- τις ζωοτροφές, τη χρήση ειδικών υλών και προϊόντων στη διατροφή των ζώων
- την υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων
- την υγιεινή των τροφίμων
- τα όρια σε προσμίξεις και κατάλοιπα ζιζανιοκτόνων και κτηνιατρικών φαρμάκων στα τρόφιμα
- την έγκριση και την επισήμανση των νέων τροφίμων
- τα πρόσθετα, τις αρωματικές ουσίες, τη συσκευασία και την ακτινοβόληση των τροφίμων

- τη δυνατότητα να ληφθούν μέτρα διασφάλισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
- τη διαδικασία απόφασης στον τομέα των τροφίμων (να απλουστευθεί και να εξασφαλιστεί η ταχύτητα και η διαφάνειά της).

Στο λευκό βιβλίο η ευρωπαϊκή επιτροπή προκρίνει μια προσέγγιση περισσότερο προσανατολισμένη προς την πρόληψη όσο αφορά την ενημέρωση για τους αναπόφευκτους κινδύνους που αφορούν τις πλέον ευάλωτες ομάδες, όπως έγκυοι γυναίκες, βρέφη, ηλικιωμένοι, άτομα με ανοσολογική ανεπάρκεια.

Δεσμευτικοί κανόνες περί της επισήμανσης πρέπει να επιτρέπουν στους καταναλωτές να επιλέγουν τα τρόφιμά τους έχοντας πλήρη κι επακριβή πληροφόρηση. Πέρα από την κωδικοποίηση της οδηγίας περί επισήμανσης, πρέπει να επεκταθεί η υποχρέωση αναφοράς των επιμέρους στοιχείων ενός προϊόντος διατροφής σε όλα τα συστατικά του και όχι μόνο στα συστατικά που αποτελούν τουλάχιστον το 25% του τελικού προϊόντος.

Η ευρωπαϊκή επιτροπή θα εξετάσει επίσης τη δυνατότητα θέσπισης ειδικών διατάξεων στο κοινοτικό δίκαιο σχετικά με τους «λειτουργικούς ισχυρισμούς» (αφορούν την παρουσία συγκεκριμένων θρεπτικών συστατικών σε ένα τρόφιμο τα οποία έχουν ευεργετικά αποτελέσματα στις φυσιολογικές σωματικές λειτουργίες) και τους «θρεπτικούς ισχυρισμούς» οι οποίοι περιγράφουν την παρουσία ή την απουσία ή το επίπεδο ενός θρεπτικού συστατικού που περιέχεται σε κάποιο είδος τροφίμων ή σε ένα συγκεκριμένο τρόφιμο ή περιγράφουν την αξία του τροφίμου σε σχέση με ανάλογα είδη διατροφής.

Η πληροφόρηση των καταναλωτών πρέπει να εκτείνεται πέρα από τη βιολογική, χημική και φυσική σύνθεση των θρεπτικών συστατικών και να καλύπτει επίσης τη θρεπτική αξία των τροφίμων. Η ευρωπαϊκή επιτροπή θα υποβάλλει προτάσεις με σκοπό τον καθορισμό κριτηρίων για τα διαιτητικά τρόφιμα, τα διατροφικά πρόσθετα και τα εμπλουτισμένα τρόφιμα.

ΟΔΗΓΙΑ 2000/13/ΕΚ
του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ και του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 20ης Μαρτίου 2000

για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την
επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων

Η οδηγία αυτή κωδικοποιεί και καταργεί την οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων καθώς και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις, τις οδηγίες του Συμβουλίου 85/7/ΕΟΚ, 86/197/ΕΟΚ, 89/395/ΕΟΚ, τις οδηγίες της Επιτροπής 91/72/ΕΟΚ, 93/102/ΕΚ, 95/42/ΕΚ, και την οδηγία 97/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Η οδηγία εφαρμόζεται στα προσυσκευασμένα τρόφιμα που προορίζονται να παραδοθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή ή στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία και άλλες παρόμοιες μονάδες ομαδικής εστίασης.

Στο άρθρο 1 της οδηγίας δίνονται οι ορισμοί:

 «επισήμανση» νοείται οι μνείες, οι ενδείξεις, τα εμπορικά ή βιομηχανικά σήματα, οι εικόνες ή τα σύμβολα που αναφέρονται σε ένα τρόφιμο και φέρονται σε κάθε συσκευασία, έγγραφο, πινακίδα, ετικέτα δακτύλιο, ή περιλαίμια που συνοδεύουν ή αναφέρονται στο τρόφιμο αυτό

 «προσυσκευασμένο τρόφιμο» νοείται η μονάδα πώλησης που προορίζεται να παρουσιασθεί ως έχει στον τελικό καταναλωτή και στις μονάδες ομαδικής εστίασης και που αποτελείται από ένα τρόφιμο και τη συσκευασία, μέσα στην οποία έχει τροποποιηθεί πριν από την προσφορά του προς πώληση, εφόσον η συσκευασία αυτή το καλύπτει ολικά ή μερικά, αλλά κατά τρόπο που να μην είναι δυνατόν να τροποποιηθεί το περιεχόμενο, χωρίς να ανοιχτεί ή να τροποποιηθεί η συσκευασία.

Στο άρθρο 2 αναφέρεται ότι :

- α) η επισήμανση, η παρουσίαση και η διαφήμιση των τροφίμων δεν πρέπει να είναι τέτοιας φύσεως ώστε να οδηγούν σε πλάνη τον αγοραστή:

I)ως προς τα χαρακτηριστικά του τροφίμου

- τη φύση, την ταυτότητα,
- τις ιδιότητες, τη σύνθεση,
- την ποσότητα, τη διατηρησιμότητα,
- την προέλευση, τον τρόπο παρασκευής ή λήψης,

II) με την απόδοση στο τρόφιμο αποτελεσμάτων ή ιδιοτήτων που δεν έχει

III)με τον υπαινιγμό ότι το τρόφιμο έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ενώ στην πραγματικότητα όλα τα παρόμοια τρόφιμα έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά

- β) να αποδίδει σε τρόφιμο ιδιότητες πρόληψης αγωγής και θεραπείας οποιασδήποτε ανθρώπινης ασθένειας ή να επικαλείται τις ιδιότητες αυτές, με επιφύλαξη για τα τρόφιμα ειδικής διατροφής (οδηγία 89/398/ΕΟΚ).

Στο άρθρο 3 αναφέρεται ότι:

η επισήμανση των τροφίμων περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και υπό την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στα άρθρα 4 ως 17, τις ακόλουθες υποχρεωτικές ενδείξεις:

- την ονομασία πώλησης
- τον κατάλογο των συστατικών
- την ποσότητα ορισμένων συστατικών ή κατηγοριών συστατικών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7
- την καθαρή ποσότητα για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα
- την ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας ή στην περίπτωση των τροφίμων που είναι μικροβιολογικώς εξαιρετικά αλλοιώσιμα, την τελική ημερομηνία ανάλωσης
- το όνομα ή την εμπορική επωνυμία και τη διεύθυνση του κατασκευαστή
- τον τόπο προέλευσης
- οδηγίες χρήσεως στην περίπτωση στην οποία η παράλειψή τους δε θα επέτρεπε τη σωστή χρήση του προϊόντος

Στο άρθρο 6 αναφέρεται ότι :

Η ένδειξη των συστατικών δεν απαιτείται στην περίπτωση

- ✗ νωπών φρούτων και λαχανικών, περιλαμβάνονται και οι πατάτες, τα οποία δεν έχουν αποφλοιωθεί, κοπεί ή υποστεί παρόμοια επεξεργασία
- ✗ αεριούχα νερά όταν η ονομασία τους δηλώνει το χαρακτηρισμό τους αυτό
- ✗ ξυδιών ζυμώσεως που προέρχονται από ένα μόνο βασικό προϊόν και δεν έχει προστεθεί άλλο συστατικό
- ✗ τυριών
- ✗ βουτύρου
- ✗ γαλάτων και αφρογαλάτων που έχουν υποστεί ζύμωση
- ✗ προϊόντων που αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό, όταν η ονομασία πώλησης ταυτίζεται με το συστατικό

Με τον όρο **συστατικό** νοείται κάθε ουσία, περιλαμβανομένων και των προσθέτων, η οποία χρησιμοποιείται στην παρασκευή ή την ετοιμασία ενός τροφίμου και η οποία εξακολουθεί να υπάρχει στο τελικό προϊόν ενδεχομένως σε τροποποιημένη μορφή.

Στο άρθρο 7 αναφέρεται ότι :

1. Η ένδειξη της ποσότητας ενός συστατικού ή μιας κατηγορίας συστατικών που χρησιμοποιήθηκε στην παραγωγή ή Παρασκευή ενός τροφίμου αναγράφεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

2. Η ένδειξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 είναι υποχρεωτική :

α) όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών εμφανίζονται στην ονομασία πώλησης ή ο καταναλωτής τα συνδέει γενικά με την ονομασία πώλησης, ή

β) όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών διακρίνονται σαφώς στην επισήμανση, με λέξεις, εικόνες ή γραφική απεικόνιση, ή

γ) όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών έχουν ουσιαστική σημασία για το χαρακτηρισμό ενός τροφίμου και για τη διάκρισή του από άλλα προϊόντα με τα οποία είναι δυνατό να συγχέεται λόγω της ονομασίας ή της εμφάνισής του, ή

δ) στις περιπτώσεις που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 20 παράγραφος 2.

3. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται :

α) σε συστατικό ή σε κατηγορία συστατικών:

- ✓ των οποίων το καθαρό στραγγισμένο βάρος δηλώνεται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4, ή
- ✓ των οποίων η ποσότητα πρέπει ήδη να αναγράφεται στην επισήμανση δυνάμει κοινοτικών διατάξεων, ή
- ✓ που χρησιμοποιούνται σε μικρές ποσότητες για αρωματισμό, ή
- ✓ που ενώ περιλαμβάνονται στην ονομασία πώλησης, δεν είναι καθοριστικά για την επιλογή του καταναλωτή στο κράτος μέλος εμπορίας, εφ' όσον η διακύμανση της ποσότητας δεν είναι ουσιώδης για το χαρακτηρισμό του τροφίμου ή τέτοιας φύσεως ώστε να το διακρίνει από άλλα παρόμοια προϊόντα. Σε περίπτωση αμφιβολίας θα αποφασίζεται, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα περίπτωση

β) όταν οι κοινοτικές διατάξεις ορίζουν επακριβώς την ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας των συστατικών, χωρίς να προβλέπεται η ένδειξή της στην επισήμανση

γ) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 5 τέταρτη και πέμπτη περίπτωση

δ) στις περιπτώσεις που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 20, παράγραφος 2

4. Η αναγραφόμενη ποσότητα εκφρασμένη ως ποσοστό, είναι η ποσότητα του συστατικού ή των συστατικών κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής τους για την κατασκευή του τροφίμου. Ωστόσο, μέσω κοινοτικών διατάξεων, μπορούν να προβλέπονται παρεκκλίσεις από την αρχή αυτή για ορισμένα τρόφιμα. Οι διατάξεις αυτές θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 20 παράγραφος 2.

5. Η ένδειξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνεται είτε στην ονομασία πώλησης του τροφίμου είτε ακριβώς δίπλα είτε στην ονομασία πώλησης του τροφίμου είτε ακριβώς δίπλα στην ονομασία αυτή, είτε στον κατάλογο των συστατικών σε συνδυασμό με το σχετικό συστατικό ή τη σχετική κατηγορία συστατικών.

6. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κοινοτικών κανόνων σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων σε ό,τι αφορά τις θρεπτικές τους ιδιότητες

ΟΔΗΓΙΑ 2001/15/ΕΚ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 15ης Φεβρουαρίου 2001

**σχετικά με τις ουσίες που επιτρέπεται να προστίθενται για ειδικούς
διατροφικούς σκοπούς σε τρόφιμα προοριζόμενα για ειδική διατροφή**

Η Ευρωπαϊκή επιτροπή μετά από διαβούλευση με την επιστημονική επιτροπή τροφίμων και αφού έλαβε υπόψη της ότι:

- ορισμένες θρεπτικές ουσίες, όπως βιταμίνες, ανόργανα άλατα, αμινοξέα κ.λ.π. προστίθενται σε τρόφιμα ειδικής διατροφής προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι ικανοποιούνται ειδικές διατροφικές απαιτήσεις των ατόμων για τα οποία προορίζονται ή και νομικές απαιτήσεις που προβλέπονται σε ειδικές οδηγίες
 - βασικό κριτήριο για την επιλογή ουσιών είναι πρωταρχικά ο ακίνδυνος χαρακτήρας τους, κατά πόσο προσφέρονται για χρησιμοποίηση από τον άνθρωπο, οι οργανοληπτικές και τεχνολογικές τους ιδιότητες
 - τα προϊόντα που εμπλουτίστηκαν με τα παραπάνω διατροφικά στοιχεία πρέπει να είναι επίσης ασφαλή όταν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή
 - οι διατάξεις που διέπουν τον κατάλογο των θρεπτικών ουσιών που μπορούν να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφών με βάση τα δημητριακά και τροφών για βρέφη και μικρά παιδιά, προβλέπονται στην οδηγία 91/31/ΕΟΚ της Επιτροπής της 14ης Μαΐου 1991, σχετικά με τα παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 1999/50/ΕΚ και την οδηγία 96/5/ΕΚ της 16ης Φεβρουαρίου 1996, για τις μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και τις παιδικές τροφές για βρέφη και μικρά παιδιά όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/39/ΕΚ και επομένως οι διατάξεις αυτές δε χρειάζεται να συμπεριληφθούν και στην παρούσα οδηγία
- εξέδωσε την παρούσα απόφαση:

Άρθρο 1

1. Για τις κατηγορίες ουσιών που προστίθενται για ειδικούς διατροφικούς σκοπούς σε τρόφιμα προοριζόμενα για τις χρήσεις ειδικής διατροφής που ορίζονται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας, μόνο οι χημικές ουσίες που αναφέρονται σε κάθε κατηγορία μπορούν να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή των τροφίμων που προορίζονται για χρήσεις ειδικής διατροφής που διέπονται από την οδηγία 89/398/ΕΟΚ

2. Η χρήση θρεπτικών ουσιών σε τρόφιμα για ειδικούς διατροφικούς σκοπούς έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή ασφαλών προϊόντων που πληρούν τις ειδικές διατροφικές απαιτήσεις των ατόμων για τα οποία προορίζονται, όπως αυτές ορίζονται βάσει γενικά αποδεκτών

3. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, που αναφέρονται στο άρθρο 9 της οδηγίας 89/398/ΕΟΚ, έχουν την εξουσία να απαιτούν από τον κατασκευαστή ή ανάλογα με την περίπτωση, από τον εισαγωγέα, να προσκομίζει τις επιστημονικές εργασίες και τα επιστημονικά δεδομένα από τα οποία διαπιστώνεται ότι η χρήση των ουσιών που προστίθενται για ειδικές διατροφικές χρήσεις είναι σύμφωνη με την παράγραφο 3. Εάν τα στοιχεία αυτά περιέχονται σε μια ευρέως διαδεδομένη δημοσίευση, τότε αρκεί μια απλή αναφορά στη δημοσίευση αυτή.

Άρθρο 2

1. Εφαρμόζονται κριτήρια καθαρότητας για τις ουσίες που περιέχονται στο παράρτημα, όπως ορίζει η κοινοτική νομοθεσία για τη χρήση τους στην παραγωγή τροφίμων για σκοπούς άλλους από αυτούς που διέπονται από την παρούσα οδηγία.

2. Όσον αφορά τις ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα και για τις οποίες δεν καθορίζονται κριτήρια καθαρότητας από κοινοτική νομοθεσία, και μέχρις ότου θεσπισθούν τέτοιες προδιαγραφές, ισχύουν τα γενικώς αποδεκτά κριτήρια καθαρότητας που συνιστώνται από διεθνείς οργανισμούς - φορείς. Είναι δυνατόν να διατηρούνται σε ισχύ οι εθνικές διατάξεις που θέτουν αυστηρότερα κριτήρια καθαρότητας.

Οι ουσίες που επιτρέπεται να προστίθονται στα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή, όπως αναφέρονται στο παράρτημα της κοινοτικής οδηγίας 2001/15/ΕΚ είναι οι ακόλουθες:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1 : ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ

Βιταμίνη Α : ρητινόλη, οξική ρητινόλη, παλμιτική ρητινόλη, β-καροτένιο

Βιταμίνη D : χοληκαλκιφερόλη, εργοκαλκιφερόλη

Βιταμίνη E : D -α-τοκοφερόλη, DL -α-τοκοφερόλη, οξική D -α-τοκοφερόλη, οξική DL α- τοκοφερόλη, όξινη ηλεκτρική D -α-τοκοφερόλη

Βιταμίνη K : φυλλοκινόνη (φυτο μεναδιόνη)

Βιταμίνη B1 : υδροχλωρική θειαμίνη, μονονιτρική θειαμίνη

Βιταμίνη B2 : ριβοφλαβίνη, 5-φωσφορικής-ριβοφλαβίνης, μετά νατρίου άλας της

Νιασίνη : νικοτινικό οξύ, νικοτιναμίδιο

Παντοθενικό οξύ: D -παντοθενικό ασβέστιο, D -παντοθενικό νάτριο, δεξπανθενόλη

Βιταμίνη B6 : υδροχλωρική πυριδοξίνη, 5-φωσφορική-πυριδοξίνη, διπαλμιτική πυριδοξίνη

Φυλλικό οξύ : πτεροϋλογλουταμινικό οξύ

Βιταμίνη B12: κυανοκοβαλαμίνη, υδροξυκοβαλαμίνη

Βιοτίνη : D -βιοτίνη

Βιταμίνη C : L - ασκορβικό οξύ, L -ασκορβικό νάτριο, L -ασκορβικό ασβέστιο, L – ασκορβικό κάλιο, 6παλ μιτυλ-L -ασκορβικό οξύ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2 : ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΛΑΤΑ

Ασβεστίου : ανθρακικό ασβέστιο, χλωριούχο ασβέστιο, μετ' ασβεστίου άλατα του κιτρικού οξέος, γλυκονικό ασβέστιο, γλυκερινοφωσφορικό

ασβέστιο, γαλακτικό ασβέστιο, μετ' ασβεστίου άλατα του ορθοφωσφορικού οξέος, υδροξείδιο, οξείδιο

Μαγνησίου : οξικό μαγνήσιο, ανθρακικό μαγνήσιο, χλωριούχο μαγνήσιο, μετά μαγνησίου άλατα του κιτρικού οξέος, γλυκονικό μαγνήσιο, γλυκερινοφωσφορικό μαγνήσιο, μετά μαγνησίου άλατα του ορθοφωσφορικού οξέος, γαλακτικό μαγνήσιο, υδροξείδιο του μαγνησίου, οξείδιο του μαγνησίου, θειικό μαγνήσιο

Σιδήρου : ανθρακικός σίδηρος, κιτρικός σίδηρος, κιτρικό σιδηροαμμώνιο, γλυκονικός σίδηρος, φουμαρικός σίδηρος, διφωσφορικό σιδηρονάτριο, γαλακτικός σίδηρος, θειικός σίδηρος, διφωσφορικός σίδηρος (πυροφωσφορικός σίδηρος), σακχαρικός σίδηρος, στοιχειακός σίδηρος (καρβονυλιο +ηλεκτρολυτικός +αφυδρογονωμένος)

Χαλκού : ανθρακικός χαλκός, κιτρικός χαλκός, γλυκονικός χαλκός, θειικός χαλκός, σύμπλοκο χαλκού-λυσίνης

Ιωδίου : ιωδιούχο κάλιο, ιωδικό κάλιο, ιωδιούχο νάτριο, ιωδικό νάτριο

Ψευδαργύρου : οξικός ψευδάργυρος, χλωριούχος ψευδάργυρος, κιτρικός ψευδάργυρος, γλυκονικός ψευδάργυρος, γαλακτικός ψευδάργυρος, οξείδιο του ψευδαργύρου, ανθρακικός ψευδάργυρος, θειικός ψευδάργυρος

Μαγγανίου : ανθρακικό μαγγάνιο, χλωριούχο μαγγάνιο, κιτρικό μαγγάνιο, γλυκονικό μαγγάνιο, γλυκερινοφωσφορικό μαγγάνιο, θειικό μαγγάνιο

Νατρίου : διττανθρακικό νάτριο, ανθρακικό νάτριο, χλωριούχο νάτριο, κιτρικό νάτριο, γλυκονικό νάτριο, γαλακτικό νάτριο, υδροξείδιο του νατρίου, μετά νατρίου άλατα του ορθοφωσφορικού οξέος

Καλίου : διττανθρακικό κάλιο, ανθρακικό κάλιο, χλωριούχο κάλιο, κιτρικό κάλιο, γλυκονικό κάλιο, γλυκερινοφωσφορικό κάλιο, γαλακτικό κάλιο, υδροξείδιο του καλίου, μετά καλίου άλατα του ορθοφωσφορικού οξέος

- Σεληνίου** : σεληνικό νάτριο, όξινο σεληνιώδες νάτριο, σεληνιώδες νάτριο
Χρωμίου (III) και τα εξαένυδρα των: χλωριούχο χρώμιο, θειικό χρώμιο
- Μολυβδαινίου (VI)** : μολυβδαινικό αμμώνιο, μολυβδαινικό νάτριο
- Φθορίου** : φθοριούχο κάλιο, φθοριούχο νάτριο

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3 : ΑΜΙΝΟΞΕΑ

L -αλανίνη	L -αργινίνη	L -ασπαραγινικό οξύ	L -κιτρουλλίνη
L -κυστεΐνη	L -κυστίνη	L -ιστιδίνη	L -γλουταμινικό οξύ
γλουταμίνη	γλυκίνη	L -ισολευκίνη	L -λευκίνη
L -λυσίνη	οξική L -λυσίνη	L -μεθειονίνη	L -ορνιθίνη
L -προλίνη	L -θρεονίνη	L -τρυπτοφάνη	L -τυροσίνη
L -βαλίνη	L -φαινυλαλανίνη		

Μπορούν να χρησιμοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση, και τα μετά νατρίου, καλίου, ασβεστίου και μαγνησίου άλατα των αμινοξέων, καθώς και οι υδροχλωρικές ενώσεις αυτών.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4 : ΚΑΡΝΗΤΙΝΗ και ΤΑΥΡΙΝΗ

L -καρνιτίνη, υδροχλωρική L -καρνιτίνη, ταυρίνη

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5 : ΝΟΥΚΛΕΟΤΙΔΙΑ

αδενοσινό-5-φωσφορικό οξύ (AMP)	μετά νατρίου άλατα του AMP
κυτιδινό-5-μονοφωσφορικό οξύ (CMP)	μετά νατρίου άλατα του CMP
γουανοσινό-5-φωσφορικό οξύ (GMP)	μετά νατρίου άλατα του GMP
ινοσινό-5-φωσφορικό οξύ (IMP)	μετά νατρίου άλατα του IMP
ουριδινό-5-φωσφορικό οξύ (UMP)	μετά νατρίου άλατα του UMP

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 6 : ΧΟΛΙΝΗ και ΙΝΟΣΙΤΟΛΗ

χολίνη	χλωριούχος χολίνη
διτρυγική χολίνη	κιτρική χολίνη
ινοσιτόλη	

Τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή διέπονται από τις αρχές που ορίζονται στην **κοινοτική οδηγία 89/398/ΕΟΚ**, σύμφωνα με την οποία :

1. Η ειδική διατροφή πρέπει να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες διατροφικές ανάγκες των εξής κατηγοριών καταναλωτών:

πρόσωπα που παρουσιάζουν προβλήματα του πεπτικού συστήματος ή του μεταβολισμού

άτομα τα οποία βρίσκονται σε ιδιαίτερη φυσιολογική κατάσταση

βρέφη ή νήπια σε καλή κατάσταση υγείας.

2. Απαγορεύεται η χρήση των χαρακτηρισμών «διαιτητικό» ή «διαίτης» στη σήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση τροφίμων μαζικής κατανάλωσης.

3. Ειδικές διατάξεις που εφαρμόζονται στις ομάδες τροφίμων που προορίζονται για ειδική διατροφή αναφέρονται ιδίως στις προδιαγραφές που αφορούν τη σύσταση, την υγιεινή τον κατάλογο των προσθετικών, τα κριτήρια καθαρότητας κ.λ.π.. Καθορίζουν επίσης τις ειδικές απαιτήσεις για τη σήμανση, ιδίως την αναφορά της ενεργειακής αξίας, του περιεχομένου σε υδατάνθρακες, πρωτεΐνες και λιπίδια.

4. Η οδηγία καθορίζει τη διαδικασία η οποία πρέπει να ακολουθείται για ένα συγκεκριμένο προϊόν διατροφής, για το οποίο αν και συμμορφώνεται προς τις προδιαγραφές της αντίστοιχης κοινοτικής οδηγίας, υπάρχουν υποψίες ότι παρουσιάζει κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

5. Θεσπίζει επίσης διατάξεις που αφορούν την έγκριση μεταγενεστέρων ειδικών οδηγιών . Το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας θεσπίζει τον κατάλογο των τροφίμων που προορίζονται για ειδική διατροφή και για τα οποία θα εκδοθούν διατάξεις μέσω ειδικών οδηγιών:

παρασκευάσματα για βρέφη

γάλα για μετά τον απογαλακτισμό και άλλα τρόφιμα δεύτερης ηλικίας

- ✦ τροφές για βρέφη
- ✦ τρόφιμα με μικρή περιεκτικότητα σε νάτριο, συμπεριλαμβανομένων και των διαιτητικών υποκατάστατων του άλατος, με μικρή περιεκτικότητα σε νάτριο ή χωρίς νάτριο
- ✦ τρόφιμα χωρίς γλουτένη
- ✦ τρόφιμα για την καταβολή έντονης μυϊκής προσπάθειας, ιδίως για τους αθλητές
- ✦ τρόφιμα για άτομα που πάσχουν από διαταραχές του μεταβολισμού των σακχάρων (διαβητικοί)

Η κοινοτική οδηγία 96/5/ΕΚ καλύπτει τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή και ικανοποιούν τις ιδιαίτερες ανάγκες των υγιών βρεφών και μικρών παιδιών. Τα τρόφιμα αυτά προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια του απογαλακτισμού των βρεφών και ως συμπλήρωμα της διατροφής των μικρών παιδιών ή/ και για τη σταδιακή προσαρμογή τους στην κανονική διατροφή. Περιλαμβάνουν:

- ✦ τα «τρόφιμα με βάση τα δημητριακά» που διαιρούνται στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες:
 - τα απλά δημητριακά που έχουν ανασυσταθεί ή πρέπει να ανασυσταθούν με την προσθήκη γάλακτος ή άλλων θρεπτικών υγρών,
 - τα δημητριακά στα οποία έχει προστεθεί τροφή πλούσια σε πρωτεΐνες, και που έχουν ανασυσταθεί ή πρέπει να ανασυσταθούν με την προσθήκη νερού
 - τα ζυμαρικά που χρησιμοποιούνται αφού μαγειρευτούν σε βραστό νερό ή άλλο κατάλληλο υγρό
 - τις φρυγανιές και μπισκότα που χρησιμοποιούνται είτε ως έχουν είτε αφού κοινοποιηθούν και προστεθεί σ' αυτά νερό, γάλα ή άλλο κατάλληλο υγρό

- ✦ τις «παιδικές τροφές» εκτός των μεταποιημένων τροφών με βάση τα δημητριακά.

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα γάλατα που προορίζονται για μικρά παιδιά.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

ως «βρέφη» νοούνται τα παιδιά ηλικίας κάτω των δώδεκα μηνών

ως «μικρά παιδιά» νοούνται τα παιδιά ηλικίας μεταξύ ενός και τριών ετών.

Στο άρθρο 3 αναφέρεται ότι οι μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και οι παιδικές τροφές παρασκευάζονται από συστατικά των οποίων η καταλληλότητα για την ειδική διατροφή βρεφών και μικρών παιδιών έχει αποδειχτεί βάσει γενικά αποδεκτών επιστημονικών δεδομένων.

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι μόνο οι θρεπτικές ουσίες που αναγράφονται στο παράρτημα IV μπορούν να προστεθούν στην παρασκευή των μεταποιημένων τροφών με βάση τα δημητριακά και των παιδικών τροφών. Εντός δώδεκα μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας καθορίζονται, εφόσον είναι αναγκαίο, ανώτατα όρια πέραν εκείνων που έχουν ήδη προβλεφθεί. Τα κριτήρια καθαρότητας για τις ουσίες αυτές καθορίζονται αργότερα.

Στο άρθρο 6 γίνεται σαφές ότι οι μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και οι παιδικές τροφές δεν πρέπει να περιέχουν καμία ουσία σε ποσότητα τέτοια που να θέτει σε κίνδυνο την υγεία των βρεφών και των μικρών παιδιών. Καθορίζονται αμέσως τα απαραίτητα μέγιστα επίπεδα. Καθορίζονται επίσης προσηκόντως τα μικροβιολογικά κριτήρια.

Στο άρθρο 7 σχετικά με την επισήμανση ορίζεται:

Η επισήμανση των εν λόγω προϊόντων περιλαμβάνει εκτός των ενδείξεων που προβλέπονται από το άρθρο 3 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ, τις ακόλουθες υποχρεωτικές ενδείξεις:

α) δήλωση σχετικά με την κατάλληλη ηλικία από την οποία μπορεί να χρησιμοποιείται το προϊόν λαμβάνοντας υπόψη την σύνθεσή του, την υφή του ή άλλες ειδικές ιδιότητες. Η ηλικία αυτή δεν πρέπει να είναι κάτω των τεσσάρων μηνών για οποιοδήποτε προϊόν. Προϊόντα τα οποία συνιστάται να χρησιμοποιούνται από την ηλικία των τεσσάρων μηνών μπορούν να αναφέρουν ότι είναι κατάλληλα για κατανάλωση από την ηλικία αυτή εκτός εάν υπάρχει διαφορετική υπόδειξη από ανεξάρτητα πρόσωπα ειδικευμένα στον τομέα της ιατρικής, διατροφής ή φαρμακευτικής, ή άλλα πρόσωπα ασχολούμενα επαγγελματικά με την φροντίδα της μητέρας και του παιδιού

β) πληροφορίες σχετικά με την παρουσία ή απουσία γλουτένης εφόσον η αναφερόμενη ηλικία πέρα από την οποία μπορεί να καταναλωθεί το προϊόν είναι κάτω των έξι μηνών

γ) τη διαθέσιμη ενεργειακή αξία εκφρασμένη σε KJ και kcal και την περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες, λιπίδια και υδατάνθρακες, εκφρασμένης αριθμητικά, ανά 100 g ή 100 ml προϊόντος όπως αυτό διατίθεται στο εμπόριο και, εφόσον αρμόζει, ανά καθορισμένη ποσότητα του προϊόντος, όπως προτείνεται για κατανάλωση

δ) τη μέση ποσότητα κάθε ανόργανης ουσίας ή κάθε βιταμίνης για την οποία έχει καθοριστεί ειδικό όριο στα παραρτήματα I και II αντιστοίχως, εκφρασμένη αριθμητικά, ανά 100 g ή 100 ml προϊόντος όπως αυτό διατίθεται στο εμπόριο και, εφόσον αρμόζει, ανά καθορισμένη ποσότητα του προϊόντος όπως προτείνεται για κατανάλωση

ε) οδηγίες για τη σωστή παρασκευή του προϊόντος, εφόσον χρειάζεται και δήλωση σχετικά με τη σημασία της τήρησης των οδηγιών αυτών.

 Η επισήμανση μπορεί να περιλαμβάνει:

α) τη μέση ποσότητα θρεπτικών ουσιών που αναφέρονται στο παράρτημα IV, όταν η δήλωση αυτή δεν καλύπτεται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο δ), εκφραζόμενη αριθμητικά, ανά 100 g ή 100 ml προϊόντος υπό τη μορφή υπό την οποία διατίθεται προς πώληση και, κατά περίπτωση, ανά καθορισμένη ποσότητα του προϊόντος όπως παρουσιάζεται προς κατανάλωση

β) επιπλέον, των αριθμητικών πληροφοριών, πληροφορίες για τις βιταμίνες και τις ανόργανες ύλες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα V, εκφραζόμενες ως επί τοις εκατό ποσοστό των τιμών αναφοράς που παρατίθενται εκεί, ανά 100 g ή 100 ml του προϊόντος υπό τη μορφή υπό την οποία διατίθεται προς πώληση και, κατά περίπτωση, ανά καθορισμένη ποσότητα του προϊόντος όπως παρουσιάζεται προς κατανάλωση, υπό τον όρον ότι οι υπάρχουσες ποσότητες είναι τουλάχιστον ίσες με το 15 % των τιμών αναφοράς.

(τροποποιήθηκε από τις κοινοτικές οδηγίες 98/36/EK και 1999/39/EK)

Η παρούσα κοινοτική οδηγία (96/5/EK) τροποποιήθηκε αργότερα από τις κοινοτικές οδηγίες 1998/36/EK και 1999/39/EK η οποία επαναφέρει σε 0.01 mg/kg την ανώτατη επιτρεπόμενη ποσότητα καταλοίπων φυτοφαρμάκων στις μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και στις παιδικές τροφές. Επιπλέον

παραθέτει τα φυτοφάρμακα τα οποία δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται σε γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για την παρασκευή μεταποιημένων τροφών με βάση τα δημητριακά καθώς και των παιδικών τροφών.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 178/2002
του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ και του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 28ης Ιανουαρίου 2002**

για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων

Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα τρόφιμα και βέβαια η εξασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Έτσι :

- θεσπίζονται γενικές αρχές της νομοθεσίας για τα τρόφιμα σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο
- ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων
- Καθορίζονται οι διαδικασίες για θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων.

Στην οδηγία αναφέρεται ότι η νομοθεσία πρέπει να καλύπτει όλες τις πτυχές της αλυσίδας παραγωγής τροφίμων από την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη μεταφορά, τη διανομή, έως τη διάθεση των τροφίμων ή των ζωοτροφών (άρθρο 1 παράγραφος 3).

Δίνεται ο ορισμός του τροφίμου.

Σ Ως **τρόφιμα** νοούνται ουσίες ή προϊόντα είτε αυτά έχουν υποστεί πλήρη ή μερική επεξεργασία είτε όχι, τα οποία προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο ή εύλογα αναμένεται ότι θα χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό. Στα τρόφιμα περιλαμβάνονται ποτά, τσίχλες και γενικά οποιαδήποτε ουσία συμπεριλαμβανομένου και του νερού, η οποία ενσωματώνεται σκόπιμα στα τρόφιμα στη διάρκεια της παραγωγής της παρασκευής ή της επεξεργασίας τους. Στα τρόφιμα δεν περιλαμβάνονται τα ακόλουθα :

- ζωοτροφές
- ζώντα ζώα, εκτός κι αν παρασκευάζονται για διάθεση στην αγορά για ανθρώπινη κατανάλωση
- φυτά πριν από τη συγκομιδή
- φαρμακευτικά προϊόντα
- καλλυντικά
- καπνός και προϊόντα καπνού
- ναρκωτικές ή ψυχοτρόποι ουσίες
- τα κατάλοιπα και οι μολυσματικές προσμείξεις.

Η νομοθεσία για τα τρόφιμα βασίζεται κυρίως στην ανάλυση των κινδύνων βάσει των επιστημονικών στοιχείων που διατίθενται. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν προσωρινά μέτρα διαχείρισης του κινδύνου σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης δηλαδή όταν έπειτα από αξιολόγηση εντοπίζεται η πιθανότητα βλαβερών επιπτώσεων στην υγεία των καταναλωτών.

Δεν πρέπει να διατίθενται στην αγορά τρόφιμα τα οποία δεν είναι ασφαλή ή είναι επιβλαβή για την υγεία ή ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση. Ένα τρόφιμο για να καθοριστεί ως ασφαλές λαμβάνονται υπόψη οι κανονικές συνθήκες χρήσης του τροφίμου, οι πληροφορίες που παρέχονται στον καταναλωτή, οι πιθανές άμεσες ή μακροπρόθεσμες συνέπειες του τροφίμου στην υγεία, οι πιθανές σωρευτικές τοξικές συνέπειες, οι ιδιαίτερες ευαισθησίες σχετικά με την υγεία συγκεκριμένης κατηγορίας καταναλωτών (άρθρο 14).

Η επισήμανση, η διαφήμιση και η παρουσίαση των τροφίμων ή των ζωοτροφών δεν πρέπει να παραπλανούν τους καταναλωτές.

Σε όλα τα επίπεδα της τροφικής αλυσίδας «από το αγρόκτημα ως το τραπέζι» οι επιχειρήσεις εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές πληρούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα. Τα κράτη μέλη ελέγχουν την εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας, επαληθεύουν την τήρησή τους από τις επιχειρήσεις και καθορίζουν τα μέτρα και τις κυρώσεις που ισχύουν σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας.

Η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών, των ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων και οποιασδήποτε άλλης ουσίας που προορίζεται για ενσωμάτωση σε κάποιο τρόφιμο, διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής.

Η ίδρυση της **Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων** ενισχύει το σύστημα επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης που ισχύει μέχρι σήμερα. Ουσιαστικά θα παρέχει βοήθεια και ανεξάρτητες επιστημονικές γνώμες, θα συνεργάζεται στενά με παρόμοιους οργανισμούς στα κράτη μέλη, θα αξιολογεί τους κινδύνους που συνδέονται με την τροφική αλυσίδα και θα ενημερώνει το ευρύ κοινό για τους πραγματικούς κινδύνους. Στην Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων μπορούν να συμμετέχουν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και οι χώρες που εφαρμόζουν την κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων.

Η Αρχή έχει νομική προσωπικότητα. Αποτελείται από :

- το Διοικητικό Συμβούλιο (14 μέλη καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο)
- το Διευθύνοντα Σύμβουλο (διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο)
- την Επιστημονική Επιτροπή (διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο)
- τις Επιστημονικές Ομάδες. Συγκροτήθηκαν 8 επιστημονικές ομάδες

1. η ομάδα με θέμα τις πρόσθετες ύλες των τροφίμων, τα αρτύματα, τα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και τα υλικά που έρχονται σε επαφή με τα τρόφιμα

2. η ομάδα με θέμα τις πρόσθετες ύλες και τα προϊόντα ή ουσίες που χρησιμοποιούνται στις ζωοτροφές
3. η ομάδα με θέμα την υγεία των φυτών, τα προϊόντα φυτοπροστασίας και τα κατάλοιπά τους
4. η ομάδα με θέμα τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς
5. η ομάδα με θέμα τα διαιτητικά προϊόντα, τη διατροφή και τις αλλεργίες
6. η ομάδα με θέμα τις βιολογικές πηγές κινδύνου
7. η ομάδα με θέμα τις μολυσματικές προσμίξεις στην τροφική αλυσίδα
8. η ομάδα με θέμα την υγεία και την ορθή μεταχείριση των ζώων

Δημιουργείται **σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης** για την κοινοποίηση άμεσων ή έμμεσων κινδύνων για την υγεία των ανθρώπων που προέρχονται από τρόφιμα ή ζωοτροφές. Σ' αυτό το δίκτυο συμμετέχουν τα κράτη μέλη, η Αρχή, η Επιτροπή, η οποία εξασφαλίζει τη διαχείριση, οι υποψήφιες χώρες, τρίτες χώρες και αρμόδιες διεθνείς οργανώσεις. Όταν ένα μέρος του δικτύου διαθέτει πληροφορίες σχετικά με την ύπαρξη σοβαρού κινδύνου, κοινοποιεί αμέσως την πληροφορία αυτή στην Επιτροπή και η Επιτροπή τη διαβιβάζει αμέσως μέσω του δικτύου.

Οι πληροφορίες που αφορούν κίνδυνο λόγω τροφίμων πρέπει να κοινοποιούνται στο ευρύ κοινό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (E.A.A.T.) δημοσιεύει την ετήσια έκθεση των δραστηριοτήτων της πριν από τις 15 Ιουνίου κάθε έτους. Οι δραστηριότητες της E.A.A.T. άρχισαν την πρώτη Ιανουαρίου του 2002 και πριν τη 01.01.2005 θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, την εμπειρία που αποκτήθηκε και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Στις **11 Νοέμβρη του 2003** υποβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης **πρόταση κανονισμού** για την προσθήκη βιταμινών, μετάλλων και ορισμένων άλλων ουσιών στα τρόφιμα. Υπήρξε ένα ικανοποιητικό διάστημα τριών χρόνων διαβούλευσης της Επιτροπής με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και με τα κράτη μέλη έως ότου επεξεργαστεί και τεθεί προς ψήφιση στο Κοινοτικό Συμβούλιο η οδηγία σχετικά με τον εμπλουτισμό των τροφίμων με βιταμίνες και μέταλλα.

Ήδη στη λευκή βίβλο αναφερόταν ότι η Επιτροπή θα υπέβαλε πρόταση έτσι ώστε να εναρμονισθούν οι ισχύοντες κανόνες ανά κράτος μέλος όσο αφορά την προσθήκη θρεπτικών ουσιών στα τρόφιμα.

Οι εθνικοί κανόνες που αναφέρονται στον εμπλουτισμό των τροφίμων διαφέρουν από χώρα σε χώρα με αποτέλεσμα να εμποδίζεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο των ενισχυμένων τροφίμων. Για να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία αυτών των τροφίμων μέσα στην κοινότητα προτείνεται ο συγκεκριμένος κανονισμός. Επιπλέον θα εξασφαλιστεί η προστασία του καταναλωτή αφού με την εφαρμογή των νέων κανόνων τα εμπλουτισμένα τρόφιμα δε θα παρουσιάζουν κάποιο κίνδυνο για την υγεία τους.

Οι βιταμίνες και τα μέταλλα προστίθενται στα τρόφιμα για 3 λόγους :

για να αποκατασταθεί στο έτοιμο προς κατανάλωση τρόφιμο το ποσό των θρεπτικών συστατικών που χάθηκε κατά τη διάρκεια της παρασκευής, της αποθήκευσης ή της διακίνησης του συγκεκριμένου τροφίμου. Οι απώλειες αυτές είναι αναπόφευκτες μερικές φορές, ακόμα και όταν εφαρμόζονται σύγχρονες διαδικασίες μεταποίησης.

για να παραχθούν υποκατάστατα τροφίμων τα οποία μοιάζουν με τα συνηθισμένα τρόφιμα στην εμφάνιση, τις οργανοληπτικές ιδιότητες και τη διατροφική αξία. Τέτοιο παράδειγμα είναι η παραγωγή της μαργαρίνης που στην αρχή φτιάχτηκε ως υποκατάστατο του βουτύρου.

για να εμπλουτιστούν τα τρόφιμα με συγκεκριμένα θρεπτικά συστατικά, ανεξάρτητα αν οι θρεπτικές ουσίες προϋπάρχουν στο τρόφιμο ή όχι.

Ο παρών κανονισμός δεν αναφέρεται και δεν καθορίζει διατάξεις σχετικά με την υποχρεωτική προσθήκη βιταμινών και μετάλλων σε συνηθισμένα τρόφιμα γιατί σύμφωνα με την αντίληψη της επιτροπής οι λόγοι δημόσιας υγείας που υπαγορεύουν μια τέτοια απόφαση σε εθνικό επίπεδο δε σημαίνει ότι ισχύουν για

ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Ωστόσο όμως αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο να συζητήσει αυτή την πλευρά του εμπλουτισμού των τροφίμων αν διαμορφωθούν ανάλογες συνθήκες στο μέλλον.

Η επιτροπή πριν καταλήξει σε κάποιες διατάξεις έλαβε υπόψη της τα εξής:

Υπάρχουν πολλές θρεπτικές ουσίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παρασκευή των τροφίμων όπως είναι οι βιταμίνες, τα μέταλλα και τα ιχνοστοιχεία, τα αμινοξέα, τα βασικά λιπαρά οξέα και άλλα θρεπτικά συστατικά. Η Επιτροπή στον προτεινόμενο κανονισμό περιορίζεται μόνο στην προσθήκη βιταμινών και μετάλλων, γιατί για τα άλλα θρεπτικά συστατικά υπάρχουν ήδη διατάξεις ή πρόκειται να εκδοθούν οδηγίες όπως αναμένεται για τα «λειτουργικά τρόφιμα», για τους «λειτουργικούς ισχυρισμούς» ή για τους «θρεπτικούς ισχυρισμούς».

Σε κάθε κράτος μέλος όμως ισχύουν διαφορετικές διατάξεις και αυτό συχνά δημιουργεί δυσλειτουργίες στην κοινοτική αγορά. Ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν την υποχρεωτική προσθήκη μερικών βιταμινών και μετάλλων για λόγους που υπαγορεύονται από την προστασία της δημόσιας υγείας. Έτσι σε κάποιες χώρες είναι υποχρεωτικός ο εμπλουτισμός των αλεύρων με βιταμίνες του συμπλέγματος Β, με σίδηρο και ασβέστιο, των μαργαρινών με βιταμίνες Α και D, του αλατιού με ιώδιο.

Μια επαρκής και ποικίλη διατροφή μπορεί, κάτω από κανονικές συνθήκες, να προσφέρει όλες τις θρεπτικές ουσίες για τη φυσιολογική ανάπτυξη και τη διατήρηση μιας υγιούς ζωής. Από έρευνες που έχουν γίνει αυτό δεν επιτυγχάνεται για όλες τις βιταμίνες και τα μέταλλα, αλλά ούτε για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες στην κοινότητα. Τα τρόφιμα που είναι ενισχυμένα με μέταλλα και βιταμίνες προσφέρουν μια σημαντική ποσότητα αυτών των θρεπτικών συστατικών και βοηθούν έτσι κάποιες ομάδες του πληθυσμού να λαμβάνουν ικανοποιητικές ποσότητες αυτών των θρεπτικών στοιχείων. Σε διεθνές επίπεδο ο Codex Alimentarius ενέκρινε το 1987 τις «Γενικές αρχές για την προσθήκη των θρεπτικών ουσιών στα τρόφιμα» δίνοντας κυρίως προσοχή στους ορισμούς «αποκατάσταση», «διατροφική ισοδυναμία», «υποκατάστατο τροφίμου», καθώς και «εμπλουτισμό» ή «ενίσχυση» των τροφίμων. Σύμφωνα με τον Κώδικα επιτρέπεται η προσθήκη θρεπτικών ουσιών στα τρόφιμα με σκοπό την πρόληψη ή τη βελτίωση μιας ανεπάρκειας ενός ή περισσότερων θρεπτικών

συστατικών στον πληθυσμό ή σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες. Οι ανεπάρκειες θα πρέπει να αποδειχθούν σύμφωνα με τα υπάρχοντα επιστημονικά στοιχεία ή να προσδιοριστούν με την κατ' εκτίμηση πρόσληψη των θρεπτικών ουσιών που οφείλονται στις μεταβαλλόμενες διαιτητικές συνήθειες.

Στην κοινότητα δεν έχει αποδειχτεί ότι υπάρχουν σήμερα εκτεταμένες ελλείψεις κάποιων διατροφικών στοιχείων. Είναι όμως δυνατό να υπάρχουν κάποιες διατροφικές ανεπάρκειες λόγω των αλλαγών στην κοινωνική και οικονομική κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην κοινότητα και λόγω των αλλαγών στον τρόπο ζωής διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων που οδήγησαν σε διαφορετικές διατροφικές απαιτήσεις και σε μεταβαλλόμενες διατροφικές συνήθειες.

Όλο και περισσότερες γυναίκες εργάζονται και οι μεταβολές όσον αφορά την οικογενειακή δομή, επηρεάζουν την απόκτηση τροφίμων, την παρασκευή γευμάτων και τον αριθμό και τη φύση των γευμάτων που καταναλώνονται στο σπίτι.

Η τεχνολογική πρόοδος τόσο στην εργασία όσο και στο σπίτι έχει οδηγήσει στη μεταβολή των διατροφικών αναγκών και ιδιαίτερα στη μείωση των ενεργειακών απαιτήσεων. Για παράδειγμα στην Αγγλία ο μέσος όρος της προσλαμβανόμενης ενέργειας των πολιτών από 2700 θερμίδες το 1960 μειώθηκε το 1998 σε 1800 θερμίδες.

Η πρόοδος της επιστημονικής γνώσης τα τελευταία χρόνια δείχνει ότι η πρόσληψη ορισμένων θρεπτικών συστατικών για τη διατήρηση της βέλτιστης υγείας και ευεξίας μπορεί να είναι υψηλότερες από αυτές που συνιστώνται σήμερα. Πολλές ευεργετικές σχέσεις μεταξύ της πρόσληψης βιταμινών – μετάλλων και της υγείας υποβάλλονται ως εύλογα οφέλη βασιζόμενες περισσότερο στις επιστημονικές ενδείξεις παρά στις επιστημονικές αποδείξεις. Βέβαια η πείρα έχει δείξει ότι οι επιστημονικές ενδείξεις μπορεί με την πάροδο του χρόνου μετά από έρευνες να μετατραπούν σε αποδείξεις. Για παράδειγμα οι ενδείξεις για τη σχέση του φυλλικού οξέος και των βλαβών του νευρικού σωλήνα υπήρχαν αρκετά χρόνια πριν αποδειχθούν επιστημονικά. Το σελήνιο φαινόταν σημαντικό για τα ζώα το 1958 και για τους ανθρώπους έγινε το 1980.

Οι χημικές ουσίες που θα προστεθούν από τους παρασκευαστές στα τρόφιμα θα πρέπει να είναι ασφαλείς και βιοδιαθέσιμες δηλαδή να προσφέρονται για χρήση από τον ανθρώπινο οργανισμό.

Τα τρόφιμα τα οποία ενισχύονται με βιταμίνες και μέταλλα προωθούνται από τους παρασκευαστές και ενδέχεται να αναγνωρίζονται από τους καταναλωτές ως προϊόντα που έχουν πλεονεκτήματα υγείας έναντι των μη εμπλουτισμένων τροφίμων με αποτέλεσμα την υπερβολική κατανάλωση αυτών των προϊόντων και την εμφάνιση παρενεργειών λόγω τις υπερβολικής πρόσληψης θρεπτικών συστατικών. Γι' αυτό θα πρέπει να τεθούν ανώτατα επίπεδα εμπλουτισμού των τροφίμων καθώς και απαγορεύσεις σχετικά με ποια τρόφιμα είναι ικανά για διατροφική ενίσχυση.

Ωστόσο η ποσότητα που προστίθεται θα πρέπει να είναι σημαντική έτσι ώστε να επιτραπεί η διατροφική επισήμανση.

Τέλος ο καταναλωτής πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογεί τη διατροφική σημασία των εμπλουτισμένων τροφίμων, τη συνολική πρόσληψη των θρεπτικών συστατικών και να επιλέγει τα κατάλληλα τρόφιμα ώστε να έχει επαρκή και σωστή διατροφή σύμφωνα με τις ατομικές του ανάγκες, χωρίς ελλείψεις διατροφικών στοιχείων και επομένως να νιώθει ευχαρίστηση, αλλά να έχει και να διατηρεί μια υγιή ζωή.

Έτσι σύμφωνα με το **άρθρο 1** στόχος του παρόντος κανονισμού είναι η προσέγγιση των νομοθετικών διατάξεων που αφορούν την **προαιρετική προσθήκη βιταμινών και μετάλλων** καθώς και ορισμένων άλλων ουσιών σε τρόφιμα με σκοπό την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ενώ παράλληλα θα παρέχεται υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή. Διατυπώνεται επιφύλαξη της εφαρμογής του κανονισμού στις περιπτώσεις ειδικών διατάξεων που αφορούν

- ☞ τρόφιμα για ιδιαίτερη διατροφική χρήση
- ☞ τα νέα τρόφιμα και τα συστατικά νέων τροφίμων
- ☞ τα πρόσθετα και τις αρωματικές ύλες
- ☞ εγκεκριμένες οινολογικές πρακτικές και διεργασίες.

Στο **άρθρο 2** δίνονται οι ορισμοί των εννοιών αποκατάσταση, διατροφική ισοδυναμία, υποκατάστατο τροφίμου και εμπλουτισμός.

Ως **«αποκατάσταση»** ορίζεται η προσθήκη σε κάποιο τρόφιμο βιταμινών και μετάλλων που χάνονται κατά τη διάρκεια της ορθής πρακτικής παρασκευής ή κατά τη διάρκεια της κανονικής αποθήκευσης και των διαδικασιών διακίνησης σε ποσότητες που θα έχουν ως αποτέλεσμα την παρουσία στο τρόφιμο των επιπέδων των βιταμινών και των μετάλλων που υπάρχουν στην εδώδιμη μερίδα του τροφίμου πριν από την επεξεργασία, την αποθήκευση ή τη διακίνηση.

Ως **«διατροφική ισοδυναμία»** ορίζεται η παρόμοια διατροφική αξία όσο αφορά την ποσότητα και τη βιοδιαθεσιμότητα των βιταμινών και των ανόργανων ουσιών.

ως **«υποκατάστατο τροφίμου»** ορίζεται το τρόφιμο το οποίο σχεδιάστηκε για να μοιάζει με ένα σύνηθες τρόφιμο στην εμφάνιση, τη σύσταση, τη γεύση και την οσμή και προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως πλήρη ή μερική αντικατάσταση του τροφίμου στο οποίο μοιάζει.

Ως **«εμπλουτισμός»** ή **«ενίσχυση»** ορίζεται η προσθήκη ενός ή περισσότερων θρεπτικών ουσιών σε ένα τρόφιμο, ανεξάρτητα εάν περιέχεται συνήθως στο τρόφιμο ή όχι, προκειμένου να ληφθούν υπόψη :

- ⓐ η έλλειψη μιας ή περισσότερων βιταμινών ή και μετάλλων στον πληθυσμό ή σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες που μπορούν να καταδειχτούν από κλινικά ή υποκλινικά στοιχεία έλλειψης ή να προσδιοριστούν από κατ' εκτίμηση χαμηλά επίπεδα πρόσληψης
- ή
- ⓐ η δυνατότητα βελτίωσης της διατροφικής κατάστασης του πληθυσμού ή και των πιθανών ελλείψεων όσο αφορά τη διαιτητική πρόσληψη βιταμινών ή μετάλλων που οφείλεται σε αλλαγές των διατροφικών συνηθειών
- ή
- ⓐ οι αναπτυσσόμενες επιστημονικές γνώσεις γενικής αποδοχής σχετικά με το ρόλο που διαδραματίζουν οι βιταμίνες και τα μέταλλα στην υγεία.

Στο **άρθρο 3** αναφέρεται ρητά ότι μόνο οι βιταμίνες ή και τα μέταλλα που απαριθμούνται στο παράρτημα I με τις μορφές που παρατίθενται στο παράρτημα

II μπορούν να προστεθούν στα τρόφιμα με σκοπό την αποκατάσταση των απωλειών ή και τη διατροφική ισοδυναμία των υποκατάστατων των τροφίμων και τέλος τον εμπλουτισμό ή την ενίσχυση.

Σύμφωνα με το **άρθρο 4** τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν βιταμίνες και μέταλλα εκτός των παραρτημάτων I και II έως και 7 (επτά) χρόνια μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος κανονισμού με την προϋπόθεση ότι

- η ουσία αυτή προστίθεται σε τρόφιμα της κοινοτικής αγοράς κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος κανονισμού
- η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων δεν έχει διατυπώσει μη ευνοϊκή γνώμη σχετικά με τη χρήση της ουσίας αυτής ή τη χρήση της με τη συγκεκριμένη μορφή.

Στο **άρθρο 5** τίθενται περιορισμοί σχετικά με τις βιταμίνες και τα μέταλλα. Έτσι δεν μπορούν να προστίθενται σε :

- φρέσκα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των φρούτων, λαχανικών, κρέατος και ψαριών
- ποτά που περιέχουν περισσότερο από 1,2 % κατ' όγκο οινόπνευμα.

Υπήρξε σοβαρός προβληματισμός σχετικά με την επιτρεπτή ποσότητα της θρεπτικής ουσίας που προστίθεται σε ένα τρόφιμο, αφού η υπερβολική πρόσληψη μπορεί να οδηγήσει σε παρενέργειες και επόμενα σε προβλήματα υγείας. Τελικά αποφασίστηκε (**άρθρο 7**)

όταν μια βιταμίνη ή ένα μέταλλο προστίθεται σε τρόφιμα για αποκατάσταση των απωλειών λόγω των διαδικασιών παραγωγής, αποθήκευσης και διακίνησης, για διατροφική ισοδυναμία ή για εμπλουτισμό, η συνολική ποσότητα βιταμίνης ή μετάλλου που υπάρχουν στο τρόφιμο δεν υπερβαίνουν τις ποσότητες που καθορίζονται.

Οι μέγιστες ποσότητες καθορίζονται αφού ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- τα ανώτερα ασφαλή επίπεδα βιταμινών και μετάλλων σύμφωνα με τα επιστημονικά δεδομένα γενικής αποδοχής
- τις προσλαμβανόμενες ποσότητες βιταμινών και μετάλλων από άλλες διαιτητικές πηγές

Για τον καθορισμό των μέγιστων ποσοτήτων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς βιταμινών και μετάλλων για τον πληθυσμό.

Η προσθήκη βιταμίνης ή μετάλλου στα τρόφιμα με σκοπό τον εμπλουτισμό πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την παρουσία αυτής της βιταμίνης ή του μετάλλου στα τρόφιμα σε τουλάχιστον σημαντική ποσότητα όπως καθορίζεται στο παράρτημα της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ.

Όσον αφορά την επισήμανση, την παρουσίαση και διαφήμιση των τροφίμων στα οποία έχουν προστεθεί βιταμίνες ή και μέταλλα σύμφωνα με το **άρθρο 8** δεν πρέπει

- να αναφέρει ρητά ή να υπονοεί ότι μια επαρκής και ποικίλη διαίτα δεν είναι σε θέση να παράσχει τις κατάλληλες ποσότητες των θρεπτικών συστατικών.
- να παραπλανά ή να εξαπατά τον καταναλωτή ως προς τη διατροφική αξία του τροφίμου που ενδέχεται να προκύπτει από την προσθήκη αυτών των θρεπτικών ουσιών.

Στο **άρθρο 9** γίνεται λόγος για την υποχρεωτική προσθήκη βιταμινών και μετάλλων σε ειδικά τρόφιμα ή κατηγορίες τροφίμων για τα οποία υπήρχαν ήδη κοινοτικές αποφάσεις και οι οποίες βέβαια συνεχίζουν να ισχύουν.

Με το **άρθρο 12** δημιουργείται ένα **κοινοτικό μητρώο** σχετικά με την προσθήκη βιταμινών και μετάλλων στα τρόφιμα.

Το μητρώο αυτό θα περιλαμβάνει :

- ☞ τις βιταμίνες και τα μέταλλα που μπορούν να προστίθενται σε τρόφιμα σύμφωνα με το παράρτημα (I)
- ☞ τα σκευάσματα των βιταμινών και τις μεταλλικές ουσίες που μπορούν να προστίθενται σε τρόφιμα σύμφωνα με το παράρτημα (II)
- ☞ τις μέγιστες και ελάχιστες ποσότητες των βιταμινών και των μετάλλων που μπορούν να προστεθούν στα τρόφιμα
- ☞ τις πληροφορίες σχετικά με την υποχρεωτική προσθήκη βιταμινών και μετάλλων που αναφέρονται στο άρθρο 9

- τις ουσίες για τις οποίες έχουν υποβληθεί φάκελοι όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο β
- τις πληροφορίες σχετικά με τις ουσίες που αναφέρονται στο παράρτημα (III)

Το μητρώο καθίσταται διαθέσιμο στο κοινό.

Με το **άρθρο 13** η Επιτροπή ορίζει ρητά ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν το εμπόριο τροφίμων που συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό, ούτε να εφαρμόσουν εθνικές διατάξεις που να διέπουν την προσθήκη βιταμινών και μετάλλων στα τρόφιμα εφόσον οι εθνικές αυτές διατάξεις δεν εναρμονίζονται με τον παρόντα κανονισμό.

Με το **άρθρο 17** δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να απαιτήσουν από τον παρασκευαστή ή τον υπεύθυνο κυκλοφορίας των εμπλουτισμένων τροφίμων στο έδαφός τους, να υποβάλει ένα υπόδειγμα της ετικέτας που χρησιμοποιείται για το προϊόν, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η παρακολούθηση των ενισχυμένων τροφίμων με ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα (III) μέρος Β και Γ.

Όπως επίσης με το **άρθρο 15** δίνεται η δυνατότητα σε κάποια χώρα μέλος, που θεωρεί ότι ένα προϊόν θέτει σε κίνδυνο την υγεία των πολιτών, να αναστείλει ή να περιορίσει προσωρινά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων στην επικράτειά της, παρόλο που το προϊόν αυτό είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Πρέπει όμως να ενημερώσει και τα άλλα κράτη μέλη και την επιτροπή σχετικά με τον κίνδυνο και βέβαια να αιτιολογήσει την απόφασή της.

Βέβαια η τελική απόφαση ανήκει στην Επιτροπή η οποία επικουρείται από τη μόνιμη επιτροπή για την τροφική αλυσίδα και την υγεία των ζώων η οποία έχει ήδη συσταθεί από τον κανονισμό 178/2002. Σε διάστημα 3 μηνών πρέπει η επιτροπή να καταλήξει στην τελική απόφαση για το προϊόν και φυσικά η απόφασή της θα πρέπει να εφαρμοστεί. (**άρθρο 16**)

Σύμφωνα με το **άρθρο 18** θα πρέπει τα αποτελέσματα του κανονισμού για τα εμπλουτισμένα τρόφιμα να αξιολογούνται. Κυρίως θα πρέπει να

αξιολογούνται σε σχέση με την εξέλιξη της αγοράς των ενισχυμένων με μέταλλα και βιταμίνες τροφίμων, σε σχέση με την κατανάλωσή τους, την πρόσληψη θρεπτικών συστατικών από τον πληθυσμό και τις αλλαγές όσον αφορά τις διατροφικές συνήθειες. Επομένως τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες, σχετικά με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, πέντε χρόνια και έξι μήνες ύστερα από την ημερομηνία δημοσίευσης του κανονισμού και στη συνέχεια η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τις πιθανές προτάσεις τροποποίησης του κανονισμού μέσα στον επόμενο χρόνο, δηλαδή έξι χρόνια και έξι μήνες από την ημερομηνία δημοσίευσης του κανονισμού.

Τέλος σύμφωνα με το **άρθρο 19** ορίζεται και πάλι ότι ο κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη και ότι ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Σχετικά με τα εμπλουτισμένα τρόφιμα που κυκλοφορούσαν στην κοινοτική αγορά και δε συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό διευκρινίζεται ότι τα προϊόντα αυτά μπορούν να συνεχίσουν να κυκλοφορούν στην αγορά έως δεκαεπτά (17) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος κανονισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Βιταμίνες και μέταλλα που μπορούν να προστεθούν στα τρόφιμα

1. Βιταμίνες

Βιταμίνη Α	Βιταμίνη D	Βιταμίνη Ε	Βιταμίνη Κ
Βιταμίνη Β1	Βιταμίνη Β2	Νιασίνη	Παντοθενικό οξύ
Βιταμίνη Β6	Φυλλικό οξύ	Βιταμίνη Β12	Βιοτίνη
Βιταμίνη C			

2. Μέταλλα

Ασβέστιο	Μαγνήσιο	Σίδηρος	Χαλκός
Ιώδιο	Ψευδάργυρος	Μαγγάνιο	Νάτριο
Κάλιο	Σελήνιο	Χρώμιο	Μολυβδαίνιο
Φθόριο	Χλώριο	Φώσφορος	

Παράρτημα ΙΙ

Σκευάσματα βιταμινών και μεταλλικές ουσίες που μπορούν να προστεθούν στα τρόφιμα

1. Σκευάσματα βιταμινών

<u>BITAMINH A</u>	- ρητινόλη - οξική ρητινόλη - παλμιτική ρητινόλη - βήτα-καροτένιο
<u>BITAMINH D</u>	- χοληκαλσιφερόλη - εργοκαλσιφερόλη
<u>BITAMINH E</u>	- D-άλφα-τοκοφερόλη - DL-άλφα- τοκοφερόλη - Οξική D-άλφα-τοκοφερόλη - Οξική DL-άλφα- τοκοφερόλη - Όξινη ηλεκτρική D-άλφα- τοκοφερόλη
<u>BITAMINH K</u>	- φυλλοκινόννη (φυτομεναδιόννη)
<u>BITAMINH B1</u>	- υδροχλωρική θειαμίνη - νιτρική θειαμίνη
<u>BITAMINH B2</u>	- ριβοφλαβίνη - μετά νατρίου άλας της 5'- φωσφορικής ριβοφλαβίνης
<u>ΝΙΑΣΙΝΗ</u>	- νικοτινικό οξύ - νικοτιναμίδιο
<u>ΠΑΝΤΟΘΕΝΙΚΟ ΟΞΥ</u>	- D-παντοθενικό ασβέστιο - D- παντοθενικό νάτριο - δεξπανθενόλη
<u>BITAMINH B6</u>	- υδροχλωρική θειαμίνη - 5' -φωσφορική πυριδοξίνη - Διπαλμιτική πυριδοξίνη
<u>ΦΟΛΙΚΟ ΟΞΥ</u>	- πτεροϋλομονογλουταμικό οξύ
<u>BITAMINH B12</u>	- κυανοκοβαλαμίνη - υδροξοκοβαλαμίνη
<u>BIOTINH</u>	- D-βιοτίνη
<u>BITAMINH C</u>	- L-ασκορβικό οξύ - L- ασκορβικό νάτριο -L-ασκορβικό ασβέστιο -L-ασκορβικό κάλιο - 6-παλμιτικό- L-ασκορβύλιο

2. Μεταλλικές ουσίες

ανθρακικό ασβέστιο

χλωριούχο ασβέστιο

κιτρικά άλατα του ασβεστίου	γλυκονικό ασβέστιο
γλυκεροφωσφορικό ασβέστιο	γαλακτικό ασβέστιο
ορθοφωσφορικά άλατα του ασβεστίου	υδροξείδιο του ασβεστίου
οξείδιο του ασβεστίου	οξικό μαγνήσιο
ανθρακικό μαγνήσιο	χλωριούχο μαγνήσιο
άλατα μαγνησίου του κιτρικού οξέος	γλυκονικό μαγνήσιο
γλυκεροφωσφορικό μαγνήσιο	
άλατα μαγνησίου του ορθοφωσφορικού οξέος	
γαλακτικό μαγνήσιο	υδροξείδιο του μαγνησίου
οξείδιο του μαγνησίου	θειικό μαγνήσιο
ανθρακικός σίδηρος II	κιτρικός σίδηρος II
εναμμώνιος κιτρικός σίδηρος III	γλυκονικός σίδηρος II
φουμαρικός σίδηρος II	δισόξινο φωσφορικό σιδηρονάτριο
γαλακτικός σίδηρος II	θειικός σίδηρος II
πυροφωσφορικός σίδηρος	σακχαρικός σίδηρος
στοιχειακός σίδηρος (ανηγμένος με καρβονύλιο + ηλεκτρόλυση + υδρογόνο)	
ανθρακικός χαλκός	κιτρικός χαλκός
γλυκονικός χαλκός	θειικός χαλκός
σύμπλοκο λυσίνης-χαλκού	ιωδιούχο νάτριο
ιωδικό νάτριο	ιωδιούχο κάλιο
ιωδικό κάλιο	οξικός ψευδάργυρος
χλωριούχος ψευδάργυρος	κιτρικός ψευδάργυρος
γλυκονικός ψευδάργυρος	γαλακτικός ψευδάργυρος
οξείδιο του ψευδαργύρου	ανθρακικός ψευδάργυρος
θειικός ψευδάργυρος	ανθρακικό μαγγάνιο
χλωριούχο μαγγάνιο	κιτρικό μαγγάνιο
γλυκονικό μαγγάνιο	γλυκεροφωσφορικό μαγγάνιο

θειικό μαγγάνιο	διττανθρακικό νάτριο
ανθρακικό νάτριο	χλωριούχο νάτριο
κιτρικό νάτριο	γλυκονικό νάτριο
γαλακτικό νάτριο	υδροξείδιο νατρίου
άλατα νατρίου του ορθοφωσφορικού οξέος	
όξινο ανθρακικό κάλιο	ανθρακικό κάλιο
χλωριούχο κάλιο	κιτρικό κάλιο
γλυκονικό κάλιο	γλυκεροφωσφορικό κάλιο
γαλακτικό κάλιο	υδροξείδιο καλίου
μετά καλίου άλατα του ορθοφωσφορικού οξέος	
σεληνικό νάτριο	όξινο σεληνιώδες νάτριο
σεληνιώδες νάτριο	
χλωριούχο χρώμιο (III) και το 6-ένυδρο άλας του	
θειικό χρώμιο (III) και το 6-ένυδρο άλας του	
μολυβδαίνιο αμμώνιο [μολυβδαίνιο (VI)]	
μολυβδαίνιο νάτριο [μολυβδαίνιο (VI)]	
φθοριούχο κάλιο	φθοριούχο νάτριο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ουσίες η χρήση των οποίων στα τρόφιμα απαγορεύεται ή υπόκειται σε προϋποθέσεις

Μέρος Α - Απαγορευμένες ουσίες

Μέρος Β - Περιορισμένες ουσίες

Μέρος Γ - Ουσίες υπό κοινοτική διερεύνηση

Συμπέρασμα

Λαμβάνοντας υπόψη τις επιστημονικές συστάσεις για τα ευεργετικά αποτελέσματα ορισμένων βιταμινών και μετάλλων στην υγεία των ατόμων σίγουρα ο εμπλουτισμός των τροφίμων με τις ανάλογες θρεπτικές ουσίες κρίνεται απαραίτητος για τρόφιμα πλατειάς κατανάλωσης.

Τα εμπλουτισμένα τρόφιμα αποτελούν εργαλείο για την επιστημονική κοινότητα – διαιτολόγοι, γιατροί, και άλλοι υγειονομικοί επιστήμονες - και βοηθούν να καλυφθούν διατροφικές ελλείψεις διαφόρων ομάδων του πληθυσμού, αλλά και μεμονωμένων ατόμων κάθε ηλικίας.

Πρέπει να υπάρχουν κανόνες που να διέπουν την ασφάλεια των εμπλουτισμένων τροφίμων για να αποφεύγονται οι πιθανοί κίνδυνοι.

Ο προαιρετικός εμπλουτισμός, που σύμφωνα με την πρόταση της ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ευθύνη του παρασκευαστή, του επιχειρηματία, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική διάδοση των εμπλουτισμένων τροφίμων. Αυτό συνεπάγεται ότι προοδευτικά τα ενισχυμένα τρόφιμα θα αντικαταστήσουν τα μη ενισχυμένα, τα κοινά δηλαδή τρόφιμα.

Επιπλέον η κατανάλωση μόνο εμπλουτισμένων τροφίμων θα οδηγήσει στην υπερβολική πρόσληψη κάποιων θρεπτικών συστατικών με αποτέλεσμα να φτάνουμε στο άλλο άκρο, από την ανεπάρκεια στην υπερεπάρκεια, στην υπερβιταμίνωση και άρα να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των καταναλωτών.

Η διάδοση των ενισχυμένων τροφίμων μπορεί να διαφοροποιήσει τις απόψεις και τις γνώσεις των καταναλωτών για τις βασικές διατροφικές αρχές και γενικά να αλλάξει η αντίληψη τους σχετικά με τα τρόφιμα. Είναι πιθανό να θεωρήσουν ότι δε χρειάζεται να έχουν μια ισορροπημένη διατροφή για την πρόσληψη όλων των θρεπτικών συστατικών καθώς και ότι κάποιες από τις ομάδες τροφίμων, όπως τα φρούτα, τα γαλακτοκομικά, τα χορταρικά και το κόκκινο κρέας, δεν είναι απαραίτητα ως πηγές πρόσληψης βιταμινών και μετάλλων.

Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την αλλαγή των διατροφικών προτύπων και των σωστών διατροφικών συνηθειών και θα οδηγούσε σαφέστατα σε μειωμένη πρόσληψη και άλλων θρεπτικών συστατικών όπως είναι οι ίνες, οι πρωτεΐνες, οι υδατάνθρακες, τα λιπαρά οξέα.

Θα πρέπει λοιπόν να παρθούν μέτρα ώστε να αποφευχθεί μια τέτοια κατάσταση στο μέλλον. Ανάλογα μέτρα δεν ισχύουν ενιαία για όλες τις χώρες διεθνώς η κάθε χώρα βάζει τα δικά της όρια.

Στις ΗΠΑ δεν ενθαρρύνεται η αδιάκριτη προσθήκη βιταμινών και μετάλλων στα τρόφιμα ούτε ο εμπλουτισμός φρέσκων προϊόντων ή πρόχειρων γευμάτων.

Στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία επιτρέπουν σε ορισμένες κατηγορίες τροφίμων να ενισχυθούν με θρεπτικές ουσίες καθορίζοντας όρια «διατροφικής ποιότητας», όπως τα μπισκότα πρέπει να περιέχουν λίπος έως 200 gr/kg και ζάχαρη έως 50 gr/kg.

Οι οργανώσεις καταναλωτών στην Ευρωπαϊκή κοινότητα πιστεύουν ότι τα προϊόντα που δεν έχουν την «επιθυμητή» σύνθεση θρεπτικών ουσιών, όπως τα ζαχαρώδη, τα πρόχειρα γεύματα με πολύ αλάτι και πολλά λιπαρά, τα μπισκότα και τα κέικ με πολλά λιπαρά δεν θα πρέπει να εμπλουτίζονται, γιατί τα προϊόντα αυτά θα γίνουν πιο ελκυστικά και θα καταναλώνονται πολύ περισσότερο με αποτέλεσμα να αλλάζουν οι διατροφικές συνήθειες ιδιαίτερα των παιδιών και επομένως να μπαίνει σε κίνδυνο η ανάπτυξη και η υγεία τους.

Ζητάνε λοιπόν οι οργανώσεις των καταναλωτών η σύνθεση των θρεπτικών ουσιών ενός τροφίμου να αποτελεί κριτήριο εμπλουτισμού και θρεπτικού ισχυρισμού κατ' επέκταση.

Ανάμεσα στις οργανώσεις των καταναλωτών, οι οποίες εκθέτουν τους προβληματισμούς τους και ζητούν να τεθούν κανόνες ασφαλείας ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι από την υπερβολική πρόσληψη βιταμινών και μετάλλων, και στη βιομηχανία των τροφίμων η οποία ζητά οι κανόνες για τον προαιρετικό εμπλουτισμό των τροφίμων να μην είναι περιοριστικοί χωρίς αιτιολογημένο λόγο, από την πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φαίνεται ότι η πλάστιγγα γέρνει μάλλον προς τους βιομηχάνους, οι οποίοι αναδεικνύονται σε σημαντικούς συντελεστές διαμόρφωσης διαιτητικών συνηθειών για τον πληθυσμό. Άλλωστε σε κάθε οδηγία και σε κάθε κανονισμό επισημαίνεται η σημασία της ελεύθερης κυκλοφορίας των αγαθών στην κοινοτική αγορά και του ελεύθερου και δίκαιου ανταγωνισμού των προϊόντων.

Επιπλέον η Επιτροπή πιστεύει ότι με την πρόταση αυτή η βιομηχανία τροφίμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα παραμείνει ανταγωνιστική και καινοτόμα σε

κοινοτικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο και γι' αυτό δεν προτείνεται ο αυστηρός περιορισμός του εμπλουτισμού των τροφίμων.

Στα **θετικά** αυτής της πρότασης είναι :

- η απαγόρευση ενίσχυσης με βιταμίνες και μέταλλα των οينوπνευματωδών ποτών
- η θέσπιση από τη επιστημονική επιτροπή τροφίμων και από την ευρωπαϊκή επιτροπή για την ασφάλεια των τροφίμων μέγιστων επιπέδων βιταμινών και μετάλλων που μπορεί να προστίθενται στα τρόφιμα
- ο περιορισμός προσθήκης κάποιων βιταμινών και μετάλλων σε συγκεκριμένα προϊόντα ή κατηγορίες ώστε να αποφεύγονται υπερβολικές προσλήψεις
- η σιγουριά ότι τα τρόφιμα που κυκλοφορούν στην κοινοτική αγορά είναι ασφαλή και επισημαίνονται με επαρκή και σαφή τρόπο
- η παρακολούθηση των προϊόντων από τα κράτη μέλη και η δυνατότητα να αναληφθούν δράσεις αν εμφανιστεί κίνδυνος για την υγεία των καταναλωτών
- η παρακολούθηση των συνεπειών για τις προσλαμβανόμενες ποσότητες ορισμένων βιταμινών και μετάλλων και των πιθανών αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες των ατόμων
- η αξιολόγηση της πρότασης εφόσον ως κανονισμός θα εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη

Ελπίζω και θεωρώ ότι μετά την εφαρμογή αυτού του κανονισμού θα ληφθούν υπόψη όλα τα προβλήματα που πιθανότατα θα έχουν δημιουργηθεί,

ότι οι διάφοροι φορείς της υγείας, οι επιστημονικοί οργανισμοί, καθώς και οι οργανώσεις των καταναλωτών θα έχουν καταφέρει να αποτρέψουν τη στροφή των ατόμων κυρίως σε εμπλουτισμένα με βιταμίνες και μέταλλα τρόφιμα, καθώς και ότι η έκθεση της Επιτροπής μετά από 6 χρόνια θα συνοδεύεται από προτάσεις τροποποίησης του κανονισμού, έτσι ώστε να συμβάλλει και μ' αυτό τον τρόπο σε ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας της υγείας των ανθρώπων και να προάγει τα συμφέροντα των καταναλωτών.

Η συγκεκριμένη πρόταση για τον εμπλουτισμό των τροφίμων με βιταμίνες και μέταλλα αποτελεί εργασία υπό εκπόνηση για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφού μέχρι στιγμής εκκρεμούν το παράρτημα III (για τις απαγορευμένες, περιορισμένες, τις διερευνούμενες ουσίες), όπως επίσης και ο καθορισμός της ποσότητας των συστατικών με τα οποία μπορεί να εμπλουτίζονται τα τρόφιμα και αφού δεν έχει ψηφιστεί ακόμα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στα συμπεράσματα δεν περιλαμβάνω τις διατάξεις του ελληνικού κώδικα τροφίμων και ποτών, ο οποίος είναι πολύ σαφής ως προς το ποιες βιταμίνες και μέταλλα και σε ποια ποσότητα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση των τροφίμων, γιατί από τη στιγμή που η πρόταση της Επιτροπής θα γίνει ευρωπαϊκός κανονισμός, θα έχει μεγαλύτερη ισχύ (άρθρο 13 και άρθρο 19 της πρότασης) από τις εθνικούς μας κανονισμούς.

Επομένως οι διατάξεις του ελληνικού κώδικα θα πρέπει να προσαρμοστούν στον ευρωπαϊκό κανονισμό. Αυτό άλλωστε αναφέρεται και στο άρθρο 5 παράγραφος 7 του κώδικα τροφίμων και ποτών για τα τρόφιμα που χρειάζονται έγκριση.

Βιβλιογραφία

Κώδικας τροφίμων και ποτών

Υπουργική απόφαση για τη δημιουργία του **ΕΦΕΤ**

Υπουργική απόφαση για την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την οδηγία 93/43/ΕΟΚ

Nutriview special issue 2000

Πράσινη Βίβλος COM (97) 176 για τις γενικές αρχές της νομοθεσίας περί ροφίμων

Λευκή Βίβλος COM (99) 719 για την ασφάλεια των τροφίμων

Οδηγίες 39, 50 του 1999 για τις μεταποιημένες τροφές και τα παρασκευάσματα βρεφών και παιδιών

Οδηγία 41 του 1999 για την προσέγγιση νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή

Οδηγία 13 του 2000 για την προσέγγιση νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων

Οδηγία 15 του 2001 σχετικά με τις ουσίες που επιτρέπεται να προστίθενται στα τρόφιμα για ειδικούς διατροφικούς σκοπούς

Οδηγία 178 του 2002 για τον καθορισμό γενικών αρχών της νομοθεσίας για τα τρόφιμα

Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για την προσθήκη βιταμινών και μετάλλων και ορισμένων άλλων ουσιών στα τρόφιμα **2003/0262 (COD)**

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευχαριστώ θερμά όσους με βοήθησαν με τις επιστημονικές τους γνώσεις ή με την καλή τους διάθεση είτε στη συλλογή υλικού είτε γενικότερα στη διεκπεραίωση αυτής της εργασίας και τους οποίους αναφέρω αλφαβητικά.

Αβραμοπούλου Βασιλική (Ε.Φ.Ε.Τ)

Γιαννακούλια Μαίρη (Χαρκόπειο Πανεπιστήμιο)

Δαύρης Αλέξανδρος (Διευθυντής Κέντρου Υγείας Ιστιαίας)

Θεοδώρου Μαρία (Επόπτρια Δημ. Υγείας Κ.Υ. Ιστιαίας)

Νάσκα Ανδρονίκη (Εργαστήριο υγιεινής και Επιδημιολογίας
της Ιατρικής Σχολής)

Παπαναστασίου Δανάη (Ε.Φ.Ε.Τ)

Τριχοπούλου Αντωνία (Εργαστήριο υγιεινής και Επιδημιολογίας
της Ιατρικής Σχολής)

Φραντζή Άννα (συνεργάτης της Κας Τριχοπούλου)

Τις εταιρίες που είχαν την ευγένεια να απαντήσουν στις ερωτήσεις μου

Τέλος ευχαριστώ την οικογένεια μου, το σύζυγο και τις κόρες μου, για την υπομονή τους για τις ατέλειωτες ώρες που έλειψα από δίπλα τους.

